

www.musavat.com

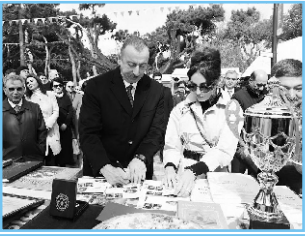
MUSAVAT

Novruz
bayramınız
mübarək!

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 20-26 mart 2018-ci il Çərşənbə axşamı № 63 (6952) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

“Biz bu gözəl bayramı gözəl nəticələrlə qarşılayırıq”

Prezident İlham Əliyev Novruz bayramı tədbirinə qatıldı, mühüm açıqlamalar verdi

● yazısı səh.5-də

Ramil Usubov yeni yaradılan polis şöbələrinə rəis təyin etdi

● yazısı səh.2-də

Yazıçı Anar:

“Tək prezidenti yox, heç kəsi təhqir eləməsinlər”

● yazısı səh.4-də

Müxalifətdən xaricdəki soyuq mühacirlərə reaksiya

● yazısı səh.6-də

Putin Rusiyasını qarşıda nələr gözləyir...

● yazısı səh.7-də

“Kremlin Qarabağ münaqişəsinə baxışı əvvəlcədən heç nə ilə fərqlənməyəcək” - politoloq

● yazısı səh.9-də

Afrin səhifəsi qapandı - sıradakı məsələ...

● yazısı səh.10-də

ABŞ Ermənistanı və separatçılara 70 milyon dollar ayıracaq

● yazısı səh.15-də

“Bir küçəni təmir edəndə alternativ yolu da qazmaq yolverilməzdir” - Ərşad Hüseynov

● yazısı səh.12-də

AVCIYA şimal rayonlarında seçki təlimlərini davam etdirdi

● yazısı səh.2-də

ERMƏNİSTAN TAM İZOLYASIYAYA DOĞRU - DÜŞMƏN HƏŞİRDƏ

Bakının regionda nəqliyyat, energetik “xab”a və siyasi mərkəzə çevrilməsi ermənilərin “yuxusunu” daha da qaçırıb; İran prezidentinin Azərbaycana ayın sonunda gözlənilən səfərinə işğalçı tərəfin məxsusi diqqətinin əsas səbəbi...

OPEK-in baş katibinin Bakı səfərinin pərdəarxası...

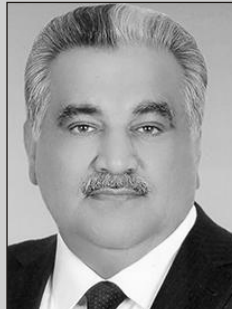
Fərdi münasibətlərin qurulmasının məqsədi; **ekspert:** “Bu, ölkəmizin diplomatik uğurudur”

● yazısı səh.10-də

Pənah Hüseyn:
“Müxalifətin yeni vəziyyətə uyğun taktikası müəyyənləşməlidir”

● yazısı səh.6-də

Əhəd Abiyev
Novruzda yenə ringə çıxdı

● yazısı səh.2-də

Əli Həsənov:
“KİV-in bu məsələnin öhdəsindən peşəkarlıqla gələcəyinə inanıram”

● yazısı səh.3-də

Nazir yeni yaradılan polis şöbələrinə rəis təyin etdi

Bakıda yeni yaradılan polis şöbələrinin bəzilərinə rəis təyinatları olub. "Report" xəbər verir ki, daxili işlər naziri, general-polkovnik Ramil Usubovun müvafiq əmri ilə Sabunçu Rayon Polis İdarəsinin (RPI) 12-ci Polis Şöbəsinə (PS) polis polkovnik-leytenantı Elşən Tağıyev, Nərimanov RPI-nin 17-ci Polis Şöbəsinə polis polkovnik-leytenantı Samir Həsənov, Nəsimi RPI-nin 22-ci Polis Şöbəsinə polis polkovnik-leytenantı Zaur Əliyev, Nizami Rayon RPI-nin 25-ci Polis Şöbəsinə polis polkovnik-leytenantı Elmür Hüseynov və Suraxanı RPI-nin 30-cu Polis Şöbəsinə polis mayoru Elnur Əliyev rəis təyin edilib.

Qeyd edək ki, Bakının yeddi polis bölməsinə şöbə statusu verilib. Polis şöbələrində şəxsi heyətin sayı polis bölmələrindəki şəxsi heyətdən daha çox olacaqdır.

Mövlud Çavuşoğlu yenidən Azərbaycana gəlir

Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu gələcək ay Azərbaycana gələcək. Diplomatik mənbələrdən APA-ya məlum olub ki, o, aprelin 5-6-da Bakıda keçiriləcək Qoşulmama Hərəkatının nazirlər konfransına qatılacaq.

Qeyd edək ki, Türkiyə Qoşulmama Hərəkatının üzvü deyil.

Səudiyyə Ərəbistanında qara çarşab məcburiyyəti aradan qaldırılır

Səudiyyə Ərəbistanı vəliəhd şahzadəsi Məhəmməd bin Salman ölkə qadınlarının qara çarşab geymək məcburiyyətinin olmadığını deyib. APA-nın xəbərinə görə, bunu şahzadə ABŞ-ın CBS kanalına müsahibəsində deyib. O bildirib ki, şəriət qanunları çox açıqdır:

"Qadınlar da kişilər kimi cəmiyyətin qaydalarına uyğun və hörmətli bir şəkildə geyinməlidir. Bu geyimin qara çadra olması şərt deyil. Qadınların hansı münasib, abırılı geyimi seçmələri onların özlərindən asılıdır", - deyərək 32 yaşlı şahzadə söyləyib.

Məhəmməd bin Salman qeyd edib ki, 1979-cu ildən əvvəl Səudiyyə Ərəbistanında insanlar normal həyat tərzi yaşayıb: "Qadınlar maşın sürə bilirdi. Ölkədə kinoteatrlar var idi və qadınlar hər yerdə işləyə bilirdi. Artıq iyun ayında onlar yenidən sükən arxasına keçə biləcəklər. Biz onlara öz işlərini qurmaq üçün də yardım göstərəcəyik".

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!
Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Əhəd Əbiyev Novruzda yenə ringə çıxdı - Daşkəsəndə bayram şöləni

Daşkəsən şəhərinin Heydər Əliyev meydanında 19 mart 2018-ci il tarixində Novruz bayramı ilə bağlı tədbir keçirilib. Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əhəd Əbiyev simvolik Bahar qızı və Dədə Qorqudun müşayiəti ilə əvvəlcə bayram tonqalını yandırdı.

Daha sonra o, təbrik nitqi söyləyib. O, çıxışında daşkəsənliləri bayramı münasibətilə ürək-dən təbrik etdiyini deyib.

"Qoy bu xoş müjdəli Bahar bayramı doğma Azərbaycanımıza sülh, əmin-amanlıq, sülhərimizə ruzi-bərəkət, sevincli günlər gətirsin, bayramınız mübarək olsun.

Gündən-günə qüdrətlənən və müasirləşən Azərbaycan dövləti daha bir Novruz bayramını əmin-amanlıq, sabitlik, təhlükəsizlik və yüksək sosial rifah şəraitində qarşılayır. Möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən inkişaf siyasətinin nəticəsində dövlətimizin gücünün artmasından qürur və iftixar hissi duyan hər bir Azərbaycan vətəndaşı Novruz bayramını böyük sevinc hissi ilə qeyd edir" - Ə.Əbiyev çıxışında bildirib.

İH başçısı deyib ki, 2009-cu ildə Novruz UNESCO-nun qeyri-maddi mədəni irs siyahısına salınıb, BMT-nin Baş Məclisi tərəfindən 21 mart tarixi "Beynəlxalq Novruz Günü" elan edilib.

Əhəd Əbiyev bayram münasibətilə prezident İlham Əliyevi və Azərbaycan Respublikasının birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanı Daşkəsən ictimaiyyəti və şəxsən öz adından təbrik etdiyini bildirib.

Təbrik nitqindən sonra ümumrayon tədbirində nümayiş

etdirilən el sənəti və milli mətbəxin nümunələrinə baxış keçirib.

Bayram şənliyi rayon ərazisində yerləşən yeni tikilmiş ən

müasir tipli "N" sayılı hərbi hissədə əsgər və zabıtlar ilə birgə davam etdirilib.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Məsəvi"

"Sosial müavinətlər və Prezident təqaüdləri mart ayında artımlarla birgə ödənilib" - Elman Babayev

"Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondu tərəfindən mart ayı üzrə sosial müavinətlərin və Azərbaycan prezidentinin təqaüdlərinin mart ayının 1-dən edilməsi artımlarla birgə tam maliyyələşdirilməsi təmin olunub".

Bunu "Report"a açıqlamasında Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin müdiri Elman Babayev deyib.

O bildirib ki, mart ayı üzrə qeyd edilən sosial ödəniş növlərinin də vaxtından əvvəl olmaqla, bayrama qədərki günlərdə ödəniş həyata keçirilib.

E.Babayev vurğulayıb ki, bu da sosial müavinət və təqaüdlərlə təmin olunan vətəndaşların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə, onların maraqlarının təminatına xidmət edir. "Bundan əvvəl isə ötən həftə fond tərəfindən mart ayının əmək pensiyalarının tam maliyyələşdirilməsi işləri başa çatdırılıb"-deyərək şöbə müdiri qeyd edib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən ötən ay, yəni cari ilin fevral ayında imzalanan fərman və sərəncamlarla yaşa görə, ümumi xəstəliklə, Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və konstitusiyası qorunmasının müdafiəsi ilə əlaqədar, 1990-cı ilin 20 Yanvar hadisələri ilə əlaqədar, hərbi xidmət dövründə xəstələnmə, əmək zədəsi və peşə xəstəliyi, hərbi əməliyyatlar keçirilən zənci olmaqla əlaqədar təyin olunan aylıq sosial müavinətlərin məbləği artırılıb. Habelə hərbi xidmət vəzifələrini yerinə yetirməklə əlaqədar, Çernobil AES-də qəzanın ləğvi ilə əlaqədar, Çernobil AES-də hərbi xidmətlə əlaqədar səbəblərdən əlilliyə görə, ailə başçısını itirməyə görə sosial müavinət alanlara, sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşaqlara, müharibə veteranlarına, aztəminatlı (ünvanlı dövlət sosial yardımı alan) ailələrdəki 1 yaşınadək uşaqlara, müharibə əlilləri və onlara bərabər tutulanların, şəhid ailələrinin və müddətli hərbi xidmət qulluqçularının uşaqları-

na və qanunvericilikdə nəzərdə tutulan digər kateqoriyalara aid şəxslərə təyin olunan aylıq sosial müavinətlərin məbləğində artımlar edilib. Eyni zamanda həmin fərman və sərəncamlarla müharibə əlilləri və şəhid ailələrinə, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adı verilmiş şəxslərə, birinci qrup əlillərə, Böyük Vətən müharibəsində iştirak etmiş bəzi kateqoriyalardan olan şəxslərə, 20 Yanvar əlillərinə, Əfqanıstanda sovet qoşunlarının tərkibində beynəlmiləl borcunu yerinə yetirərək həlak olan hərbi qulluqçuların ailələrinə, habelə fərdi və fəxri adlara görə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin təqaüdlərinin məbləği artırılıb: "2018-ci il martın 1-dən qeyd edilən müavinətlərin və təqaüdlərin məbləğinin orta hesabla 10 faiz artırılması təmin edilib. Ümumilikdə, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq fərman və sərəncamlarına əsasən, aylıq və birdəfəlik sosial müavinət alan, eləcə də Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdləri təyin olunan 400 mindən çox vətəndaşa mart ayının müavinət və təqaüdlərinin maliyyələşdirilməsi 2018-ci il martın 1-dən nəzərdə tutulan artımlarla birgə həyata keçirilib".

AVCIYA şimal rayonlarında seçki təlimlərini davam etdirdi

Azərbaycanda Vətəndaş Cəmiyyətinin İnkişafına Yardım Assosiasiyasının (AVCIYA) Seçki Qərargahı prezident seçkiləri ilə əlaqədar növbəti seminarları Quba, Qusar, Xaçmaz, Şabran rayonlarının seçki fəalları üçün keçirib.

Musavat.com AVCIYA-nın Seçki Qərargahının mətbuat xidmətinə istinadla xəbər verir ki, qərargahın rəhbəri t.ü.f.d., dosent Məhərrəm Zülfüqarlı tədbir iştirakçılarna Seçki Qərargahının Fəaliyyət Proqramı və seçki öncəsi ictimai-siyasi vəziyyət barədə məlumat verib. Daha sonra o, prezident seçkilərinin monitorinqini həyata keçirəcək müşahidəçilərə təlimlər keçib. Tədbirlərin keçirilməsində məqsəd regionlarda əhalinin seçki fəallığının artırılması və müşahidəçilərin maarifləndirilməsidir.

Tədbirlərdə həmçinin AVCIYA Seçki Qərargahının üzvü Elvin Bədəlli, AVCIYA Zaqatala Regional ofisinin rəhbəri Eynulla Xeyrullayev və rayon koordinatorları iştirak ediblər.

AVCIYA Seçki Qərargahı növbəti seminarları Gəncə, Göygöl, Daşkəsən, Tovuz rayonlarının seçki fəalları üçün keçirəcək.

□ **Musavat.com**

Putin prezident seçkilərində rəqibi olmuş şəxsləri dialoqa çağırır

Rusiya prezidenti Vladimir Putin prezident seçkilərində rəqibi olmuş şəxsləri dialoqa çağırır.

APA-nın "RIA Novosti"yə istinadən verdiyi məlumata görə, prezidentliyə namizəd olmuş şəxslərlə görüş zamanı o bildirib ki, gündəlikdə olan yaxşı işlər reallaşdırılması və ölkənin qarşılaşdığı çağırışların qarşısının alınması üçün bütün siyasi partiyaların və təşkilatların birləşməsi vacibdir.

"Bu hər zaman asan olmur. Bununla belə, ölkənin uzunmüddətli milli maraqları üçün açıq və dürüst dialoqa ümid edərəm", - deyərək vurğulayıb.

Martın 19-da Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) aprelin 11-nə təyin edilmiş prezident seçkilərində İctimai Televiziya və Radio Yayınları Şirkəti tərəfindən ayrılmış ödənişsiz efir vaxtının bölgüsü məqsədilə püşkatma keçirilib. Sechki-2018.az saytının məlumatına görə, MSK sədrinin müavini bildirib ki, Seçki Məcəlləsinin tələbinə uyğun olaraq həftədə 3 saat İctimai Televiziya, 3 saat İctimai Televiziyada ödənişsiz efir vaxtı ayrılacaq.

N. Məmmədov İctimai Televiziya və İctimai Radioda hər dəfə 1 saat olmaqla, həftə ərzində üç dəyirmi masa təşkil ediləcək. Ötən seçkilərdən fərqli olaraq namizədlərin istəyi nəzərə alınaraq, İctimai Televiziyada efir vaxtı saat 19.00-dan saat 22.00-a dəyişdirilib. İctimai Radioda isə dəyirmi masalar saat 19.00-da təşkil ediləcək.

Püşkatmanın nəticəsinə əsasən İctimai Televiziya və Radioda namizədlər aşağıdakı ardıcılıqla çıxış edəcəklər:

1. Öz təşəbbüsü ilə namizədliyi irəli sürülmüş Zahid Oruc;

2. Azərbaycan Sosial Demokrat Partiyası tərəfindən namizədliyi irəli sürülmüş Araz Əlizadə

3. Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyası tərəfindən namizədliyi irəli sürülmüş Qüdrət Həsənzadə

4. Yeni Azərbaycan Partiyası tərəfindən namizədliyi irəli sürülmüş İlham Əliyev;

5. "Cəbhəçilərin təşəbbüs qrupu" adlı təşəbbüs qrupu tərəfindən namizədliyi irəli sürülmüş Razi Nurullayev;

6. Azərbaycan Demokrat Partiyası tərəfindən namizədliyi irəli sürülən Sərdar Cəlaloğlu;

7. Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyası tərəfindən namizədliyi irəli sürülmüş Fərəc Quliyev;

8. Müasir Müsavat Partiyası tərəfindən namizədliyi irəli sürülmüş Hafiz Hacıyev.

Martın 19-da prezidentliyə namizədlərin və onların səlahiyyətli nümayəndələrinin İctimai Televiziya və Radioda ilk debati olub.

YAP-ın qarargahında isə prezident seçkiləri ilə əlaqədar yaradılmış www.ilhamaliyev2018.az saytının təqdimatı keçirilib. Təqdimatda YAP icra katibinin müavini, deputat Siyavuş Novruzov, partiya üzvü, deputat Vüsal Hüseynov və digər şəxslər iştirak ediblər. S. Novruzov bildirib ki, seçkidə təbliğat üsullarından biri də yeni internet saytının yaradılmasıdır.

S. Novruzov onu da deyib ki, təbliğat-təşviqat dövründə Yeni Azərbaycan Partiyası 40-dan çox mitinq keçirəcək.

O həmçinin qeyd edib ki, YAP qanunvericiliyə əsasən əhəliyə təbliğat xarakterli materiallar paylayacaq: "Bundan başqa, sosial şəbəkələrdə təbliğat-təşviqatla bağlı kampaniyalara start verəcəyik. Yeni saytda təbliğat imkanları genişdir. Buradan namizədiniz, cənab prezident İlham Əliyevin fəaliyyəti barədə istənilən məlumatı bölüşmək olar".

ADP-nin prezidentliyə namizədi Sərdar Cəlaloğlu isə

Namizədlərin təbliğat-təşviqatı ilə bağlı böyük müşavirə keçirildi

Əli Həsənov: "KİV-in bu məsələnin öhdəsindən peşəkarlıqla gələcəyinə inanıram"

dünəndən etibarən özünün seçki kampaniyasına dəstək məqsədilə bir sıra müxalif partiyalarla məsləhətləşmələrə başlayıb.

Partiyanın mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, ilkin olaraq Ümid Partiyası və Azərbaycan Xalq Partiyası ilə danışıqlar aparılması nəzərdə tutulub. Xatırladaq ki, bundan əvvəl prezidentliyə namizədliyi irəli sürülən Azərbaycan Demokrat Liberal Partiyasının sədri F. Əliyev ADP sədri S. Cəlaloğlunun xeyrinə öz namizədliyini geri götürməklə bağlı mətbuatda bəyanatla çıxış edib. S. Cəlaloğlu digər partiyalardan da dəstək əldə etmək istəyir.

Eyni zamanda Sərdar Cəlaloğlunun seçki plakatları hazırlanıb.

Namizədliyi "Cəbhəçilərin təşəbbüs qrupu" tərəfindən irəli sürülən Razi Nurullayev isə təşviqata şəkillərinin şəhərdə paylanması ilə başlayıb: "Bu gün xalqla ilk təmasım şe-

killəri paylaşmaq oldu. Biz aprel şəhidlərinin ailələrini, Qarabağ, 20 Yanvar şəhidlərinin, Həzi Aslanovun məzarını, Şəhidlər Xiyabanını ziyarət etdik. O cümlədən türk şəhidliyini, Əbülfəz Elçibəyin məzarına baş çəkdik. Bununla da kampaniyamıza start verdik. Növbəti mərhələdə plakatlar və digər təşviqat materialları ilə, facebookda gündəlik olaraq görüşlərimizlə, videomüraciətlərlə xalqın qarşısına çıxacağıq".

R. Nurullayev qeyd edib ki, təşviqat mərhələsində həmçinin böyük meydanlarda görüşlər də nəzərdə tutulub: "Bununla bağlı həftəiçi qərar veriləcək. Hansı regionlarda böyük görüşlərin keçiriləcəyini müəyyən edəcəyik. Həmçinin Naxçıvanda da təşviqat prosesini aparacağıq. Amma bunu təbliğat materialları ilə edəcəyik. Bizim ora getməyimiz hələ ki sual altındadır. Çünki təbliğat-təşviqat zamanı bildiyiniz kimi çox qısaq. Təşviqat mərhələsinin böyük hissəsi televi-

zasiya çıxışlarına həsr olunduğundan hər yere gedib-gəlmək olmur. Bu baxımdan imkan olduğu halda Naxçıvana səfər etmək niyyətim var".

Seçkinin təbliğat-təşviqat mərhələsinin başlanması ilə əlaqədar martın 19-da prezidentliyə seçkilərində kütləvi informasiya vasitələrinin rol və vəzifələrinə həsr edilən seminar-müşavirə keçirilib. Seminar-müşavirə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası, Mərkəzi Seçki Komissiyası, Milli Televiziya və Radio Şurası və Mətbuat Şurası tərəfindən birgə təşkil olundu.

Tədbirdə Prezident Administrasiyasının, Mərkəzi Seçki Komissiyasının, Milli Televiziya və Radio Şurasının, Mətbuat Şurasının nümayəndələri, kütləvi informasiya vasitələrinin rəhbərləri, jurnalistlər, fəal sosial şəbəkə istifadəçiləri, bloggerlər, beynəlxalq qurumların təmsilçiləri iştirak edirlər.

Azərbaycan prezidentinin

MSK sədri Məzahir Pənahov isə qeyd edib ki, 5600-ə yaxın seçki məntəqəsində səsvermə keçiriləcək və seçicilərin ümumi sayı 5 milyon 300 mindən çoxdur: "Seçkilərdə şəffaflığın təmin edilməsi üçün 1000 seçki məntəqəsində veb-kameralar quraşdırılıb və həmin məntəqələr ələ seçilib ki, Azərbaycanın bütün regionlarını əhatə edir. Dünyanın istənilən nöqtəsindən veb-kameralar vasitəsilə həmin məntəqələrdə səsvermə zamanı bütün prosesləri izləmək mümkün olacaq. Seçkilərdə kifayət qədər beynəlxalq və yerli müşahidəçilər qeydə alınıb. ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Hüquqları Bürosu da seçkiləri müşahidə edəcək. Artıq DTİHB-nin uzunmüddətli missiyası fəaliyyətə başlayıb, qurumun 280 nəfər qısamüddətli müşahidəçisi gələcək".

MSK sədri seçkilərdə baş verən proseslərin ictimaiyyətə düzgün çatdırılmasında KİV-lərin üzərinə də böyük məsuliyyət düşdüyünü diqqətə çatdırıb: "Xaricdən maraqlı tərəflər KİV vasitəsilə ölkənin daxili işinə müdaxilə etmək cəhdləri edir. İndiyə qədər KİV-lər bu cür hallara yol verməyib və inanırıram ki, bu seçkilər zamanı da KİV nümayəndələri özlərini bölgələrdə xalqına xidmət edən bir qurumun nümayəndəsi kimi hiss edəcəklər".

Mətbuat Şurasının sədri Əflatun Amaşov isə bildirib ki, prezident seçkiləri ilə bağlı KİV-lərin monitorinqi aparılır. Hazırda 15 qəzet və 10 agentliyin monitorinqinin aparıldığını deyən Ə. Amaşovun sözlərinə görə, monitorinqlər zamanı namizədlərlə bağlı materialların nə dərəcədə peşəkarlıqla hazırlanması araşdırılacaq.

Ə. Amaşov qeyd edib ki, əvvəlki seçkilərdə olduğu kimi aprelin 11-i prezident seçkiləri günündə də Mətbuat Şurasının telefonları "qaynar xətt" kimi fəaliyyət göstərəcək. Hər hansı bir məsələ ortaya çıxdığı halda Mərkəzi Seçki Komissiyası ilə əlaqə saxlanılacaq və məsələ aydınlaşdırılacaq.

Milli Televiziya və Radio Şurasının sədri Nuşirəvan Məhərrəmli isə qeyd edib ki, prezident seçkilərində indiyə qədər hər hansı qurum və namizəd tərəfindən KİV-lərlə bağlı şikayət daxil olmayıb.

N. Məhərrəmli bu yaxınlarda ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Hüquqları Bürosunun müşahidə missiyası ilə görüş keçirdiyini bildirib: "Onlar hazırda fəaliyyətdə olan prezidentin dövlət başçısı kimi fəaliyyəti ilə namizəd kimi təbliğatının necə tənzimlənəcəyi ilə maraqlanırdılar. Mən bu sahədə balansın qorunub saxlanacağını bildirdim".

MTRŞ sədri bildirib ki, ödənişli təbliğata bütün radio və televiziya hazırdır:

"Amma seçki təbliğatı ilə reklam fəaliyyəti arasında balans gözlənilməlidir. Bəzən televiziyalarda mal və xidmətlərin reklamı namizədlər üçün ayrılan vaxtın qiymətindən baha olur. Bu səbəbdən telekanallar bəzən namizədlər üçün pullu efir vaxtının ayrılmasında maraqlı olurlar. Ona görə də men televiziya və radiolardan namizədlər üçün pullu efir vaxtı ilə bağlı ödəniş məsələsinə normal yanaşmasını istədim".

□ **Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"**

Ötən həftə Nazirlər Kabineti 2017-ci illə bağlı Milli Məclisdə hesabat verərək deputat Zahid Oruc spikerdən söz alaraq xarici ölkələrdə aparılan anti-Azərbaycan kampaniyalarına diqqət çəkib və hər kəsi ortaya mövqə qoymağa çağırırdı.

"Xaricdən müxtəlif kəşfiyyat mərkəzləri tərəfindən himayə olunan və yönləndirilən şəxslər təkəcə Azərbaycan dövlətinə qarşı deyil, ölkənin hər bir insanına qarşı çıxmış olurlar" - deyərək, Z.Oruc bildirdi. Deputat qeyd etdi ki, dövlətin müqəddəsliyinə xələl gətirmək olmaz: "Xaricdə olan bəzi şəxslər Azərbaycanın ümumi ictimai-siyasi məkanını təhqir notlarına bürüyürlər. Onlar təhqiri siyasi həyatın elementinə çevirirlər. Bu baxımdan, Azərbaycanın hər bir insanından, xüsusilə də mühüm ictimai missiya daşıyan insanlardan bu məsələyə reaksiya vermələrini istəyirəm". **Z.Oruc konkret olaraq Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Hacı Allahşükür Paşazadəyə müraciət edib:** "Şeyx hər zaman dövlətin və dövlətçiliyin yanında olub. Ən müxtəlif dövrlərdə bunun şahidi olmuşuq. Bəli, din dövlətdən ayrılır, amma hər zaman düşünürük ki, dövlət dinsiz, din də dövlətsiz ola bilməz. Ona görə də Şeyx başda olmaqla, inanc sahiblərimizi aparılan bu kampaniya-

Yazıçı Anar Zahid Orucun təhqirlərlə bağlı çağırışına səs verdi

Xalq yazıçısı: "Tək prezidenti yox, heç kəsi təhqir eləməsinlər; yazıçıları da təhqir etməsinlər, ziyalıları da, şeyxi də"

ya reaksiya verməyə çağırıram. Mədəniyyət və incəsənət xadimləri kampaniyaya reaksiya verməlidirlər. Hesab etməyin ki, mövqə bildirmək ancaq hakim partiyanın üzərinə düşür. Bunların hər biri sizə qarşıdır. Buna müşahidəçi olmaq olmaz. Bu məsələ hər birimizdən vətəndaş mövqeyi tələb edir. Hesab edin ki, siz səngərdə dayanan əsgərin yanındasınız. Bu məsələdə mövqeyinizi göstərin! Düşünməyin ki, bu, konkret şəxslərin missiyasıdır. Xeyr, bu, həm də sizin vəzifənizdir".

Z.Orucun belə demək mümkünsə, "hamıya" qrifli müraciətinə ötən günlər ərzində reaksiyalar olubmu? Bu suallar deputata ünvanladığımız suala cavabı aşağıdakı kimi oldu: "Əslində o çağırışda

başlıca məqsədimin nə olduğunu hər kəsə belli idi. Söhbət Azərbaycan dövlətinə qarşı aparılan təhqir kampaniyasından gedirdi. Kimsə hesab edirsə ki, bu, sözlə, informasiya vasitəsilə aparılır və bunun bir zıyanı olmaz, o, yanlış düşünür. Hesab edirəm ki, müasir dünyada tank, top və digər klassik müharibə vasitələrinin öz yerində, amma siyasi savaşlarda müxtəlif bu cür qurşaqlardan aşağı zərbələrdə, ümumiyyətlə, siyasi mühiti qeyri-əxlaqi notlara kökləmək yönündə atılan addımların ziyanlarını hər kəs başa düşür. İctimai məneviyyəti məhv edib uğur qazanmaq və yaxud bunun üzərindən Azərbaycana demokratiya gətirmək qeyri-mümkün olmalıdır, bunu hər kəs də rədd etməlidir. O üzəndə ictimai mə-

suliyəti olan və yaxud cəmiyyət qarşısında mühüm missiya daşıyıcısı olan insanlara üz tutdum".

Z.Oruc qeyd etdi ki, bir sıra şəxslər çağırışa reaksiya veriblər: "Bu məsələyə cavab şəxsən mənə telefon zəngi edib reaksiyasını bildirməklə olmalıdır. Yeri gəlmişkən, adını çəkmədim, amma bu məsələdə haqlı mövqə tutduğumu həmkarlarım da, elm və təhsil sferasında olan insanlar da, bizi tanıyan adamlar da, o cümlədən seçicilərin içərisindən də reaksiyaları mən aldım. Ancaq bu, mənim telefonuma kildilənib qalmalı deyil. Mənim başlıca niyyətim o idi ki, bu məsələdə o ünvanlar özləri reaksiyalarını bildirsinslər. Çünki cəmiyyət həyatında aktivlik göstərməli olan insanlar var və sırası adamlar da, qeyri-siyaset dünyasının insanları da bu şəxslərin addımların baxıb qə-

rar verir". **Deputat konkret ad çəkdi:** "Ona görə mənimçün vacibdir ki, burada Yazıçılar Birliyinə, hörmətli Anar başda olmaqla, hər bir qələm adamına çağırış edim. Din adamlarına müraciətim də orada söylədim. Mədəniyyət, incəsənət xadimləri də burada aktiv mövqələrini göstərməlidirlər. Kimsə düşünməsin ki, bu, Heydər Əliyevin ruhu əleyhinə aparılan mübarizədir. Yaxud da yalnız dövlət rəhbərliyinə qarşıdır. Səhvdir belə yanaşma. Burada şəxs hədəf deyil, məqsəd Azərbaycandır. Odur ki, mənim ələməmdə bu, hər bir vətəndaşın əleyhinə aparılan mübarizədir. Məhz bu səbəbdən də çox arzulayıram ki, ele bu seçki dövründə insanları fəallığa səsleyen, dövlətçilik mövqeyi tutmağa çağırın və həmçinin hər kəsin içərisində yaralayıcı mövqələr doğuran bu fəaliyyətlərin pislənilməsi

olmalıdır. Belə geniş mövqələr o bataqlıqları qurutmağa kömək edər. Əks halda, ətrafımız dediyimiz üfunətdən göz çıxarmacaq".

Adətən ölkələrdə arzuolunmaz vəziyyətlər yarananda, dini liderlər, ziyalılar önə çıxıb ortaya mövqə qoyur, tərəfləri barışıq çağırır. Əslində müstəqil Azərbaycanın tarixində bunun nümunələri bizdə də olub. Amma xüsusilə də Cümhuriyyətimizin 100 illiyində belə bir atmosferin olması heç yaxşı hal deyil. Odur ki, məsələyə mövqələrin bildirilməsi yalnız işin xeyrinə olardı.

Təəssüf ki, Şeyx həzrətləri ilə əlaqə yarada bilmədik.

Xalq yazıçısı, Yazıçılar Birliyinin sədri Anar isə deputatın müraciəti və çağırışı ilə bağlı "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, xaricdən Azərbaycana təhqirlər yağdıranların fəaliyyətini izləmir və oxumur: "Amma mən, əlbəttə, hər cür təhqirə, nalayiq sözlərə qarşıyam. Prezident dövlətin simvoludur, onu təhqir etmək dövləti təhqir etməkdir. Ona görə də mən, əlbəttə, onların hamısının əleyhinəyəm. Özü də tək prezidenti yox, heç kəsi təhqir eləməsinlər. Yazıçıları da təhqir etməsinlər, ziyalıları da, Şeyxi də. Sözləri, iradları var, desinlər, amma təhqir qəbul edilməz bir şeydir".

Xalq yazıçısı təhqirin aidiyyətsizliyindən təəssüfünü ifadə etdi: "Elə birinci bu işi yazıçıların əleyhinə başladılar. Yazıçıların əleyhinə yazanda heç kəs dinmədi, dedilər, yazıçıları da, qoy söysünlər. Sonra başladılar dinə sataşmağa, daha sonra siyasətə, ziyallara, klassiklərə və bu, davam edir. Bunlar hamısı bir xətdir, Azərbaycana qarşı bir tərxiyyət xəttidir. Təəssüf ki, bunlar böyük-küçük tanınır".

□ **E.PASASOY,**
"Yeni Müsavat"

NOVRUZ BAYRAMINIZ MÜBARƏK!

Xalqımızı Novruz bayramı münasibətilə ürəkdən təbrik edir, Azərbaycanın hər bir vətəndaşına sülh, əmin-amanlıq, uzun ömür və xoşbəxtlik arzulayırıq.

AVR MED

+994 (12) 514-55-77

Azərbaycan, Bakı, Nizami Abdullayev küçəsi 4/47

Aİ-Azərbaycan Əməkdaşlıq Komitəsi çərçivəsində alt komitənin iclası keçirilib

Brüsseldə Avropa İttifaqı (Aİ)- Azərbaycan Əməkdaşlıq Komitəsi çərçivəsində Məşğulluq və sosial məsələlər, ictimai səhiyyə, təlim, təhsil və gənclər, mədəniyyət, informasiya cəmiyyəti və audiovizual siyasət, elm və texnologiya məsələləri üzrə alt-komitənin beşinci iclası keçirilib.

Təhsil Nazirliyinin mətbuat xidmətindən APA-ya verilən məlumata görə, Azərbaycan tərəfindən Təhsil Nazirliyinin həmsədrlik etdiyi iclasda Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Gənclər və İdman Nazirliyi, Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, Səhiyyə Nazirliyi, Milli Elmlər Akademiyası və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin nümayəndələrindən ibarət heyət iştirak edib.

Iclasda təhsil, məşğulluq və sosial məsələlər, səhiyyə,

gənclər siyasəti, mədəniyyət, tədqiqat və innovasiyalar, informasiya cəmiyyəti mövzularında qarşılıqlı müzakirələr aparılıb. Azərbaycan tərəfi sözügedən sahələrdə həyata keçirilən islahatlar və əldə olunan nəticələrlə bağlı məlumat verib. Aİ nümayəndə heyəti isə bu sahələr üzrə həyata keçirilən siyasət və nəzərdə tutulmuş dəyişikliklərlə bağlı təqdimatlar edib.

Iclasın gedişində Azərbaycan və Avropa İttifaqı arasında sözügedən alt-komitənin əhatə etdiyi sahələr çərçivəsində əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi, yeni layihələrin həyata keçirilməsi üçün fikir mübadiləsi aparılıb.

Qeyd edək ki, 2012-ci ildən etibarən mütəmadi olaraq keçirilən iclasın sonuncusu 2016-cı ilin oktyabr ayında Bakıda olub.

Martın 19-da Bakıda Beynəlxalq Novruz bayramına həsr olunan ümumxalq şənliklərinə start verilib.

Tədbirdə prezident İlham Əliyev və xanımı, birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva iştirak ediblər. Öncə dövlət başçısı Novruz tonqalını alovlandıraraq, bayram münasibətilə nitq söyləyib, Azərbaycan xalqının bayramını təbrik edib. Daha sonra dövlət başçısını və xanımını Novruz bayramının əsas şəxsləri olan Kosa və Keçəl qarşılayıb. Kosa və Keçəl ölkə prezidentini və xanımını bayram münasibətilə təbrik ediblər, dövlət başçısı ilə yumurta döyüşdürüblər. Prezident və birinci xanım bayram konsertinə baxıblar.

Bayram münasibətilə "Novruz" yarmakası təşkil edilib. Yarmarkada Azərbaycanın milli mətbəxinin dadlı yeməkləri, müxtəlif bayram şirniyyatları təqdim edilib. Şəhər sakinləri və qonaqlar bayram nemətlərindən dadıblar.

"İndiki Ermənistanın böyük hissəsi Azərbaycanın tarixi torpağıdır".

Bunu Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Bakıda Novruz münasibətilə keçirilən ümumxalq şənliyində çıxışı zamanı bildirib.

Ölkə başçısı deyib: "Əziz dostlar, mən sizi və bütün Azərbaycan xalqını qarşıdan gələn Novruz bayramı münasibətilə ürəkden təbrik edirəm. Novruz bayramı bizim sevimli bayramımızdır. Əsrlər boyu Azərbaycan xalqı bu bayramı qeyd edir, öz qəlbində yaşadır. Milli-mənəvi dəyərlərimiz müasir Azərbaycan dövlətinin əsas dayacağıdır. Azərbaycan dövləti müasir dövlətdir, ancaq eyni zamanda bizim dövlətimiz dərin milli-mənəvi dəyərlər, köklər üzərində qurulubdur. Elə etməliyik ki, gənc nəsil də milli ruhda, vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə alsın. Onlar da bizim kimi Vətənə bağlı olsunlar, milli maraqlarımızı hər şeydən üstün tutsunlar.

Azərbaycan Novruzunu gözəl nəticələrlə qarşılayır. Ölkəmiz hərtərəfli inkişaf edir. Aparılan quruculuq işləri ölkəmizi gücləndirir, Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunu artırır. Daxili vəziyyət sabitdir. Bu sabitliyin əsas təminatçısı Azərbaycan xalqıdır. Xalq-iqtidar vəhdəti sabitliyin əsas təminatçısıdır. Daxili siyasətlə bağlı görülən işlər, aparılan islahatlar öz gözəl nəticələrini verməkdədir. Dünyada gedən proseslər bir daha onu göstərir ki, ancaq sabit olan ölkələr uğurla inkişaf edə bilər. Ancaq sabit olan ölkələrə xarici sərmayə qoyulur, insanlar rahat, təhlükəsizlik şəraitində yaşayırlar. Bu gün dünyanın müxtəlif yerlərində sabitlik pozulur, qanlı toqquşmalar baş verir, müharibələr alovlanır, yeni risklər yaranır. Bu gün dünyaya gündəliyinin əsas məsələsi məhz təhlükəsizlik məsələləridir. Azərbaycan bu istiqamətdə apardığı siyasətlə dünyada böyük rəğbət qazanmış ölkələrdən biridir. Ölkəmizdə daxili risklər üçün heç bir mənbə yoxdur. Xarici risklərdən isə biz özümüzü qoruyuruq və bundan sonra da qoruyacağıq, Azərbaycan xalqının rahat yaşamasını təmin edəcəyik.

Bizim beynəlxalq əlaqələrimiz genişlənir. Bu gün Azərbaycan dünya miqyasında çox yüksək reputasiyaya malik olan bir ölkədir və bizim təşəbbüslərimiz regional əməkdaşlığa təkan verir. Bir neçə gün bundan əvvəl VI Qlobal Bakı Forumu keçirilmişdir. Bu forumda 50-dən çox ölkə-

sektorunda isə 8,4 faiz artmışdır. Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı təxminən 4 faiz, əhalinin gəlirləri isə 10,2 faiz artmışdır. İnflyasiya 4,7 faizdir. Yeni, bizim nəzərdə tutduğumuz vəzifələr icra edilir. İki ayda valyuta ehtiyatlarımız 2,1 milyard dollar artmışdır və hazırda 44 milyard dollara bərabərdir. Bu, böyük rəqəmdir. Biz valyuta ehtiyatlarımızı il ərzində daha da artırıacağıq. Manatın məzənnəsi sabitdir. Bütün infrastruktur layihələri uğurla icra edilir. Bir sözlə, son müddət ərzində iqtisadi siyasətlə bağlı aparılan ciddi islahatlar öz gözəl nəticələrini vermişdir. Biz bu islahatları dərinləşdirəcəyik, bundan sonra da aparacağıq və Azərbaycan iqtisadiyyatının dayanıqlığını bundan sonra da təmin edəcəyik.

Bu rəqəmlər özlüyündə bir göstəricidir və təbii ki, bizim siyasətimizi, aparılan işləri göstərir. Eyni zamanda Azərbaycan ictimai-

şən təşkilatlarda əməkhaqqı 10 faiz artmışdır. Əgər biz dünya xəritəsinə baxsaq, görürük ki, indiki dövrdə nadir ölkələrdə məaşlar artır. Biz imkan daxilində bunu edirik və bundan sonra da edəcəyik. Bir daha demək istəyirəm ki, iqtisadi göstəricilərimiz müsbətə doğru getməyə başlayandan dərhal sonra biz, ilk növbədə, sosial məsələlərin həllinə o maliyyəni ayırdıq. Maaşların, müavinətlərin, pensiyaların artırılmasına bu il büdcədən yüz milyonlarla manat vəsait ayrılır. Bu, bizim niyyətimizi, siyasətimizi göstərir. Onu göstərir ki, bizim əsas vəzifəmiz ondan ibarətdir ki, Azərbaycan vətəndaşları daha yaxşı yaşasınlar, onların rifah halı yaxşılaşsın, Azərbaycanda iqtisadi və sosial islahatlar bir-birini tamamlayaraq ölkəmizin inkişafına xidmət etsin.

Regionlarda böyük abadlıq-quruculuq işləri görülür. Bu il

gözəlləşdirilməsi, müasir infrastrukturunun yaradılması üçün bundan sonra da əlavə tədbirlər görülməkdədir.

Biz indi qədim Qız qalasının önündə bu bayramı qeyd edirik. Qız qalası Bakının qədim rəmzidir və bizim böyük tarixi abidə-mizdir. Ancaq eyni zamanda bu gün Bakının müasir rəmzləri də vardır. Onların arasında Heydər Əliyev Mərkəzi dünyanın ən gözəl binalarından biridir və bunu müxtəlif sorğular, reytinglər təsdiqləyir. Alov Qüllələri həm Bakının rəmzinə - alovu əks etdirir, eyni zamanda, göylərə ucalan binalar Azərbaycanın inkişafını göstərir və Bakıya əlavə gözəllik verir. Vaxtilə 3,5 kilometr olan bizim tarixi bulvarımızın uzunluğu indi 16 kilometrə çatıb və hər yer abadlaşdırılıb, gözəlləşib. Hesab edirəm ki, bu, dünya miqyasında nadir istirahət və gəzinti zonasıdır. Yeni yollar, parklar, xiyabansalınır. Bakı bu gün parklar,

"Biz bu gözəl bayramı gözəl nəticələrlə qarşılayırıq"

Prezident İlham Əliyev Novruz bayramı tədbirinə qatıldı, mühüm açıqlamalar verdi: "Gün gələcək ki, bizim bayrağımız Şuşada və Xankəndində dalğalanacaq"

dən 50-yə yaxın fəaliyyətdə olan və sabiq dövlət və hökumət başçısı iştirak etmişdir. Deyə bilərəm ki, Qlobal Bakı Forumu dünyada keçirilən ən mötəbər forumların arasında qısa müddət ərzində özünəlayiq yer tuta bilmişdir. Bu gün Bakı Forumunda müzakirə olunan məsələlər hesab edirəm ki, dünya üçün çox əhəmiyyətli-dir. Gələn ay Bakıda Qoşulma Hərəkatının xarici işlər nazirlərinin konfransı keçiriləcəkdir. Bu da global, mötəbər beynəlxalq tədbirdir. Bu tədbirin Azərbaycanca keçirilməsi Qoşulma Hərəkatı və təşkilata üzv ölkələr tərəfindən bizə verilən növbəti dəstəyin təzahürüdür.

İki il bundan əvvəl Ermənistan döyüş meydanında üzleşdiyi məğlubiyyətdən bu günə qədər özünə gələ bilmir. Bu gün Azərbaycan bayrağı Ağdərə, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarının vaxtilə işğal altında olan torpaqlarında dalğalanır. Gün gələcək ki, bizim bayrağımız Şuşada və Xankəndində dalğalanacaqdır.

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münasibəti ancaq və ancaq ölkəmizin ərazi bütövlüyü çərçivəsində öz həllini tapmalıdır. Bunun başqa yolu yox-

dur. Dəfələrlə demişəm, bir daha demək istəyirəm, bunu hamı bilsin ki, Azərbaycan heç vaxt imkan verə bilməz ki, bizim tarixi torpaqlarımızda ikinci erməni dövləti yaradılsın. Dəfələrlə demişəm və bir daha demək istəyirəm ki, bugünkü Ermənistanın ərazisi tarixi Azərbaycan torpaqlarıdır. Bunu təsdiqləyən çoxsaylı kitablar, xəritələr var. O xəritələrdə indiki Ermənistanın ərazisindəki toponimlərin mütləq əksəriyyəti Azərbaycan mənşəlidir. Tarixi kitablarda göstərilir ki, XIX əsrin əvvəllərində İrəvan xanlığının əhalisinin mütləq əksəriyyəti, daha doğrusu, 80 faizi azərbaycanlılar olub. Bu, tarixdir, tarixi həqiqətdir. Bunu bilməyənlər də bilsinlər və ən əhəmiyyəti Azərbaycan gəncləri bunu bilsinlər. Bilsinlər ki, indiki Ermənistanın böyük hissəsi Azərbaycanın tarixi torpağıdır. Biz bunu heç vaxt unutmuruz və unutmayacağıq.

Biz uğurla inkişaf edirik. Azərbaycan iqtisadi sahədə də böyük uğurlara imza atıb. Biz bu bayramı gözəl iqtisadi nəticələrlə qarşılayırıq. İki ayda ümumi daxili məhsul 1,3 faiz, qeyri-neft sektorunda isə 2,3 faiz artmışdır. Sənaye istehsalı 1,4 faiz, qeyri-neft

maiyəti bunu bilir. Bunu bir daha demək istəyirəm ki, beynəlxalq maliyyə qurumları da bizim islahatlarımızı yüksək qiymətləndirirlər. Aparıcı beynəlxalq maliyyə institutları bizim islahatlarımızı yüksək qiymət verirlər. O ki qaldı dünyanın bir nömrəli iqtisadi forumunun - Davos Forumunun hesablamalarına görə, - bu rəqəmlər dəfələrlə səslənib, bir daha səsləndirmək istəyirəm, - bu gün Azərbaycan dünyanın 35 ən rəqəbatqabiliyyətli ölkələrinin arasındadır.

Bizim uğurlu iqtisadi islahatlarımız çox ciddi sosial siyasətlə tamamlanır. Həmişə demişik ki, bizim siyasətimizin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı dayanır. Köklü iqtisadi islahatlar bəzən sosial sahəyə mənfəi təsir göstərir. Ona görə həтта əvvəlki illərdə - bir-iki il bundan əvvəl iqtisadi böhran dövründə bir dəne də olsun sosial program ixtisara düşməmişdir, bütün sosial öhdəliklər vaxtında yerinə yetirilmişdir. İmkanlarımız artıqca biz dərhal sosial məsələlərə daha da böyük diqqət göstərməyə başladığımızı, daha doğrusu, daha böyük maliyyə vəsaiti ayırmağa başladığımızı. Bu il büdcədən maliyyələ-

icra edilən Dövlət Investisiya Proqramı imkan verəcək ki, bölgələrdə bir çox məsələlər öz həllini tapsın. Sosial infrastruktur, məktəblər, xəstəxanalar, idman kompleksləri, yollar, digər infrastruktur layihələri. Keçən il 500 kəndin yolu salınmışdır, bu il əzi 600-dən çox kəndin yolu salınacaqdır. Rayonlarımızın sisması gözəlləşir, abadlaşır.

Artıq bu, həqiqətdir, Bakı dünyanın ən gözəl şəhərlərindən birinə çevrilibdir. Bakıya gələn hər bir qonaq bunu qeyd edir. Bu gün Bakı doğrudan da, gözəlliyi, tarixi, insanların qonaqpərvərliyi baxımından turistlər üçün ən cəlbedici istiqamətlərdən birinə çevrilibdir. Ölkəmizə gələn turistlərin artan sayı bunun gözəl sübutudur. Gələn qonaqların sayı 2016-cı ildə 24 faiz, 2017-ci ildə 20 faiz, bu ilin iki ayında isə 12 faiz artmışdır. Hər bir gələn qonaq əlbəttə ki, Bakının gözəlliyini etiraf edir, bunu görür, sonra sosial şəbəkələrdə öz çəkdiyi kadrları paylaşır. Bakı bizim qürur mənbəyimizdir, bizim tarixi şəhərimizdir, qədimliyi ilə müasirliyi özündə birləşdirən nadir şəhərlərdən biridir. Bakının inkişafı,

bağlar şəhəridir.

Bakının ekoloji vəziyyəti yaxşılaşır. Vaxtilə şəhərimizin havasını çirkəndirən Balaxanı zibilxanası tamamilə aradan götürülmüşdür, indi park salınıb. Böyükşor gölü. Onun bir hissəsi, birinci mərhələsi tamamlandı və təmizləndi. Bibiheybət buruqları ekoloji fəlakət mənzərəsi idi. Bu gün orada park, idman şəhərciyi salınıb. Bakının o hissəsi ilə bağlı bizim əlavə planlarımız var. Yeni yollar salınıb. Vaxtilə tikilmiş və yararsız vəziyyətdə düşmüş binalar sökülür, vətəndaşlara kompensasiya ödənilir və həmin binaların yerində yeni ictimai zonalar yaradılır. Yeni Bakının gələcək inkişafı ilə bağlı bizim böyük planlarımız var. Bakının nəqliyyat problemləri də həll olunur. Bakıda onlarla körpü, yol qovşağı tikilmişdir. Əgər vaxtilə tikilməseydi, biz indi tıxacdan hərəkət edə bilməzdik. Şəhərimizin gələcək hərtərəfli inkişaf planı da diqqət mərkəzindədir. Şəhərimizin hər bir yerində abadlıq işləri getməlidir və əminəm ki, gedəcəkdir.

Əziz dostlar, bir daha demək istəyirəm ki, biz bu gözəl bayramı gözəl nəticələrlə, yaxşı əhval-ruhiyyə ilə qarşılayırıq. Əminəm ki, 2018-ci il də, ondan sonrakı illər də ölkəmiz üçün uğurlu olacaqdır. Azərbaycan uğurla inkişaf edəcək, qarşıda duran bütün vəzifələr icra ediləcək və ölkəmiz bundan sonra da bir çox ölkələr üçün nümunə olacaqdır.

Sizi və bütün Azərbaycan xalqını qarşıdan gələn gözəl bayram münasibətilə bir daha təbrik edirəm, bütün Azərbaycan xalqına uğurlar, cansağlığı, əmin-amanlıq və sülh arzulayıram. Sağ olun".

Müxalifətdən xaricdəki söyüşcül mühacirlərə reaksiya

“Unutmayaq ki, söyüşün sonu dava ilə bitir”

Arzuxan Əlizadə

Tural Abbaslı

A vropada yaşayan bezi azərbaycanlıların hakimiyyətdə olan şəxslərə və onların yaxınlarına qarşı sosial şəbəkədə təhqir kampaniyası aparması cəmiyyətdə ciddi narahatlığa, müzakirələrə səbəb olub. Siyasi mübarizədə təhqir və söyüşə yol verilməsinə ölkənin müxalifət təşkilatlarının bəzilərinə münasibət bildirilib.

AMİP-in sədr əvəzi Arzuxan Əlizadə “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında qeyd etdi ki, siyasi mübarizədə təhqirlərə və söyüşlərə yol verilməsi, hətta qarşı tərəfin ailə üzvlərinin ünvanına təhqiramiz ifadələrin işlədilməsi heç bir halda cəmiyyət tərəfindən normal qəbul edilə bilməz: “Belə bir deyim var ki, hər kəs öz dilinin altında gizlənir. Əgər biriləri bu üslubu mübarizə aparmaq forması kimi seçibsə, deməli, həmin subyekt özünü və ailə üzvlərini də bu cür təhqir və söyüşlərə layiq bilir. Çünki bilməlisən ki, qarşı tərəfdən də adekvat cavab ala bilərsən. Belə təhqir və söyüşlərlə ədalətli mübarizə apardığını hesab edən subyektlərin kimliyinə də bir nəzər yetirmək lazımdır. Məsələn, əgər bir adam bu gün ünvanına təhqiramiz ifadələr səsləndirdiyi şəxsin vaxtilə ona dar günündə dayaq durduğunu etiraf edir və indi yalnız fərqli düşürgədə olduğu üçün həmin şəxsi təhqir edirsə, deməli, bu subyektin ən yaxşı halda psixi durumu yerində deyil və ya həqiqətən də özü tərbiyədən və əxlaqdan uzaq birisidir. Ümumiyyətlə isə hansı düşürgədə və mövqedə olmasından asılı olmayaraq söyüş söymək cılızlıq və acizlik əlamətidir. Həmçinin konkret şəxsin əməlinə görə özünü deyil, ailə üzvlərini incitmək, həbslə hədələmək və basqı altında saxlamaq da yolverilməzdir. Mübarizə, ələlxüsus da siyasi mübarizə sivil qaydada aparılmalıdır. İqtidar və ya müxalifət düşürgəsində olmasından asılı olmayaraq hər kəs söyüş və təhqir ritorikasına qarşı çıxmaldır. Belə mübarizə forması cəmiyyətə heç də yaxşı heç nə vəd etmir. Onsuz da bir çox mənəvi dəyərlərimiz deqrodasiyaya uğrayıb, bir də bu əxlaqdankənar mübarizə formasını doğma kimi cəmiyyətə sınımağa. Unutmayaq ki, söyüşün sonu da dava ilə bitir”.

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı isə ümumiyyətlə, təhqirin əleyhinə olduğunu dedi: “Təhqirin həyatımızın heç bir sahəsində yeri olmamalıdır. Üstəlik də siyasətdə təhqirin ümumiyyətlə yeri yoxdur. Mənim üçün bu təhqiri kimin etməsinin də önəmi yoxdur. İstər bu təhqiri hansısa məmur, nazir, İH başçısı etsin, istərsə də hansısa müxalif fəal və ya müxalif lider. Təhqir, söyüş, təzyiq, basqı, repressiya siyasətin dili deyil və olmamalıdır. Bu ritorikani heç bir halda siyasətə gətirmək və gətirənlərə də bəraət qazandıрмаq olmaz. Ancaq burada bir nüansa da diqqət etməyin tərəfdarıyam. Belə ki, mən necə ki, təhqirin əleyhinəyəm, elə də təhqirdən istifadə üçün əsas yaradan addım və gedişlərin də əleyhinəyəm. Biz necə ki, təhqir edənləri qınayırıq, elə cə də buna səbəbiyyət verən qanunsuzluğu və zorbalığı da qınayırıq. Ümumiyyətlə, hər iki tərəf, istər iqtidar, istərsə də müxalifət milli-mənəvi dəyərlərə və bu dəyərlərin yaratdığı qırmızı xətlərə diqqət etməlidir. Unutmamalıyıq ki, istənilən xalq xalq edən onun dəyərləridir. Bu dəyərləri hər şeydən üstə tutmağı bacarmaq lazımdır. Bu dəyərləri nə siyasi, nə iqtisadi, nə şəxsi heç bir maraqlara görə ayaqlamaq olmaz”.

KXCP İdarə Heyətinin üzvü Xəzər Teyyublu bildirdi ki, həm yaşamaq, həm də demokratik mübarizə aparılmasına qarşı olmuş basqılar əksər müxalifətçiləri mühacirətə üz tutmaq məcburiyyəti qarşısında qoyub. Mühacirətə gedənlərin əksəriyyəti vətəndən, doğmalarından ayrıldığından depressiya yaşayır. Bunun təsiri altında bəzi adamlar təhqiramiz ifadələrə yol verirlər: “Mühacir həyatı yaşamaq çox çətindir və xaricdə yaşayan soydaşlarımız siyasi fəaliyyətlərini aparırlar. Lakin hər bir halda siyasi mübarizədə təhqir və böhtan yolverilməzdir. Çalışmaq lazımdır ki, ölkədə azad seçki mühiti yarsın. Şəxsi fikrim bundan ibarətdir ki, ölkədə əsaslı siyasi reformalar, demokratik islahatlar olarsa, nəticədə mühacir həyatı yaşayan çoxları vətənə qayıda biləcəkdir”.

□ Etibar SEYİDAĞA, “Yeni Müsavat”

Azərbaycan Xalq Partiyasının sədri Pənah Hüseyn seçki kampaniyası, namizədlər, seçkidən sonra ehtimal olunan proseslər və digər məsələlərlə bağlı “Yeni Müsavat”-ın suallarını cavablandırır.

- Pənah bəy, prezident seçkisi kampaniyasının bir hissəsi arxada qaldı. Namizədlərin də kimlər olduğu artıq bəllidir. Seçkidə iştirak etməsəniz də prosesi izləyirsinizmi? Namizədlərdən ikisinin qeydə alınmasına münasibətiniz necədir?

- Bu, hamıya məlum olan məsələdir. Prosesin necə seçki kampaniyası olması və necə seçki situasiyası olması hər kəsə bəllidir. Əli Əliyevə və Tural Abbaslıya qarşı haqsızlıq edildi. Mənim həm bilgilim, həm qənaətim budur ki, onların topladığı imzaların keyfiyyəti heç də qalan 8 nəfərin topladığı imzaların keyfiyyətindən aşağı deyildi. Bu baxımdan düşünürəm ki, onlara qarşı haqsızlıq oldu.

- Sizcə, namizədlərin sayı 8 yox, 10 olsaydı, fərqli nə isə olacaqdı?

- Bunu Mərkəzi Seçki Komissiyasından və ya Prezident Administrasiyasından soruşsanız daha doğru olar. Mən bu suala cavab verməyə çətinlik çəkirəm. Amma burada bir məsələ var. Mənim diqqətimi 8 namizədin beşinin bir regiondan olması cəlb elədi...

- Hakimiyyət təmsilçiləri bir sıra müxalifət təşkilatlarının seçkini boykot etməsinin effektiv olmadığını, seçkidə müxalifətdən də namizədlərin olduğunu bildiriblər. Siz namizədlərdən kimləri müxalifət namizədi hesab edirsiniz?

- Namizədlər içərisində mənim şəxsən münasibətlərim olan şəxslər var. İstəmirəm onları ictimai rəy qarşısında incidəm. Çünki hesab edirəm ki, onların sırasında daha ciddi fəaliyyətlərə layiq olanları da var. İndi məsələ belə gətirib. Əlbəttə ki, normal bir seçki olarsa, namizədlərin içərisində konkret siyasi kampaniya yürütmək imkanı olan şəxslər də var. Amma sözün doğrusu, indiki halda, indiki ümumi şərait daxilində şübhəsiz ki, bunu edə bilməzlər. Bunu hamı, seçkidə iştirak edənlər də bilir. Sual oluna bilər ki, bunu bilə-bilə nə üçün burada iştirak edirlər. Hərənin öz motivi var. Mən hamısı ilə söhbət eləməmişəm. Amma hər halda, bir neçəsinin motivlərini şəxsən dinləmişəm. İştirakçıların özləri də vəziyyəti heç də mənədən pis bilmir. Olur belə şeylər. Bəzən ola bilsin, bu və ya digər səbəbə görə özlərinə bunu yaraşdırırlar. Ona görə də mən prosesin özünə ciddi standartlarla yanaşmadığım üçün bu məsələyə elə də ciddi yanaşmanın tərəfdarı deyiləm. Bizim mövqeyimiz məlumdur.

- Dediniz ki, namizədlərin sırasında şəxsi münasibətləriniz olanları var. Həmin

şəxslərdən birini müdafiə etməyiniz ehtimalı var?

- Seçki barədə bizim partiyanın konkret ifadə olunmuş rəsmi mövqeyi var. Mən də partiyanın qərarlarına tabeyəm. Oradakı namizədlərin dəstəyə ehtiyacı yoxdur.

- Belə fikirlər irəli sürülür ki, seçkidən sonra hökumətin tərkibində dəyişikliklər, islahatlar olacaq. Seçkidən sonra proseslərin necə

görək bu proses hansı istiqamətdə davam edəcək. Mən, ümumiyyətlə, 11 apreldən sonra bu məsələlər barədə daha geniş cavab verilməsinin tərəfdarıyam. İndidən də bəzi məsələləri söyləmək olar. Amma hər halda, təxminən 25-30 gündən sonra daha dəqiq cavablar vermək mümkündür. Hərçənd ki, bu cavablar da indidən aydındır.

- Bu yaxınlarda belə xəbərlər

istər ideoloji, istər təşkilati, istər psixoloji cəhətdən hazırlanmasını həlledici hesab edirəm. Geniş kütlələrin siyasi fəallığı məsələsi isə hər an ortaya çıxa bilər. Ona stavka olunmasının əleyhinəyəm. Hazırda müəyyən araşdırmalar gedir və o cümlədən müxalifətin bu məsələlərə münasibətində də, hər halda, bəzi yeniliklər gətirmək lazımdır. Müxalifətin özünün fəaliyyəti

“Müxalifətin yeni vəziyyətə

uyğun taktikası müəyyənləşməlidir”

Pənah Hüseyn: “Namizədlər içərisində mənim şəxsən münasibətim olan şəxslər var, istəmirəm onları ictimai rəy qarşısında incidəm”

cə cərəyan edəcəyini proqnozlaşdırırsınız?

- Açıq, islahatların olacağı barədə indi sizdən eşidirəm. Ən optimistlər belə artıq bu cür düşünürlər. Mənim fikrimcə, bu seçkilər prosedür məsələsidir və hansısa dəyişikliklər, islahatlar olacağını düşünürəm. Proseslərin arzu olunmayan istiqamətdə inkişaf etməsi daha çox real görünür. Son zamanlar siyasi səhnədə müşahidə elədiyimiz xoşagəlməz vəziyyət məntiqi yekunlardan biridir. Daha arzuolunmaz məsələlərin davam eləməsi daha çox realdır.

- Bəs belə vəziyyətdə müxalifət nə etməlidir?

- Azərbaycan müxalifətinin yalnız oturub gözləməkdən ibarət olmayan, seyrçi mövqedən ibarət olmayan taktika müəyyənləşməsi öz fəaliyyətində yeniliklər etməsi ağılabatandır.

- Seçki kampaniyasının gedişində seçkidə iştirak etməyən müxalif qüvvələrin mitinqi oldu. Bu mitinq gələcək proseslərlə bağlı necə bir anons sayıla bilər?

- Bu mitinq, ümumi status-kvonun, o cümlədən müxalifət düşürgəsində də saxlanmasının, sadəcə, göstəricisi idi. Hər halda, bir münasibət ifadəsiydi. Əlbəttə ki, ən ciddi məsələ burada iki siyasi partiyanın, nəhayət, birgə mitinq keçirməsi idi. Gözləyək

“İstənilən halda siyasi mübarizə nəticə etibarilə seçkilərdən keçir”

lər də yayıldı ki, prezident seçkisindən bir qədər sonra növbədənəkar parlament seçkiləri də keçiriləcək. Sizcə, bu gözləniləndirmi?

- 2019-cu ildə parlament və bələdiyyə seçkilərinin birlikdə keçiriləcəyi barədə şayiələr gəzir. Açıq, ümumi siyasi situasiya dəyişməsə, parlament seçkilərinin neinki 2019-cu ildə, hətta sabah da keçirilməsi proseslərə hər hansı bir dəyişiklik gətirməyəcək. Ümumi vəziyyətin dəyişməsindən asılı olaraq, bəlkə parlament seçkisi yeni bir əhəmiyyət kəsb eləyə bilər. Mən pozitiv proses gözləmirəm.

- Növbədənəkar parlament seçkiləri olsa, onda da iştirak etməyəcəksiniz?

- 2020-ci il onsuz da parlament seçkiləri ilidir. Nəzərə almaq lazımdır ki, növbədənəkar parlament seçkiləri məsələsi şayiədir. Seçki sözünü biz çoxdan artıq dırnaq arasına almışıq.

- Seçkini dırnaq arasına almırsınızsa, siyasi mübarizəni, hakimiyyət uğrunda mübarizəni, hakimiyyətə gəlməni, çıxış yolunu nədə görürsünüz?

- Artıq subyektiv amilin ən az təsir göstərdiyi prosesin içindəyik. Siyasi müxalifətin

tində təftişlər eləməsinə ehtiyac var.

Onu da deyim ki, siyasi müxalifətin, normal siyasi mühitin sıradan çıxarılmasının artıq hakimiyyətin özü üçün hansı problemlər yaratması göz qabağındadır. Bu cür məsələlər artacaq. Müxalifət də buna hazır olmalıdır. Əlbəttə seçkilərdə iştirak kənara qoyulmur. Çünki istənilən halda siyasi mübarizə nəticə etibarilə seçkilərdən

keçir. Necə ki, bütün müharibələr sonda sülhlə nəticələnir. Siyasi proseslər də seçkilərlə nəticələnə bilər. Amma yeni vəziyyətə uyğun müxalifətin yeni taktikası müəyyənləşməlidir. Axtarışlar gedir və bu, artıq müxalifətin fəaliyyətində müşahidə olunmaqdadır.

- Azərbaycanda seçki kampaniyasının getdiyi vaxtda, Rusiyada prezident seçkisi keçirildi və Vladimir Putin yenidən prezident seçildi. Rusiyadakı seçkinin nəticəsinin Azərbaycana da daxil olduğu regiona hansı təsirləri ola bilər?

- Dünya kaos vəziyyətinə daxil olub. Rusiyadakı seçkinin nəticələri də bunun daha da dərinə gedəcəyini göstərir. Söhbət burda təkə Putinin seçilib-seçilməməsindən gəlmir, söhbət məlum zəhərlənmə olaylarından, böyük güclərin və dövlətlərin arasında münasibətlərin artıq hansı həddə gəlib çatmasından gəlir. Xaosun özünü də qanunauyğunluqları var. Bu vəziyyətdən daha böyük xalqlar, daha böyük dühalar sağ-salamət çıxa bilər. Allah bizim dövlətə və millətə də kömək olsun.

□ Etibar SEYİDAĞA, “Yeni Müsavat”

Vladimir Putinin bütün rəqiblərini yüksək faizlə geridə qoyaraq dördüncü müddətə prezident seçilməsi gözlənilməz olmadı. Ancaq hazırda müzakirə edilən əsas məsələ Putin Rusiyasını nələrin gözlədiyini ilə bağlıdır.

Fakt budur ki, 2018-ci ilin ilk aylarından ABŞ-ın Kremlə qarşı başladığı sərt sanksiyalarına son sirlili ölüm hallarının ardınca Böyük Britaniyadan da ciddi dəstək gəlməkdədir. Britaniya hökuməti Putinə hələ seçkiqabağı situasiyada sürprizlər vəd etmişdi. Bu mənada "xarici düşmən" faktoru ilə rus xalqını öz ətrafında toplamağa müvəffəq olmuş V.Putinin qarşısındakı dönmədə hansı çıxış yollarına əl atacağı maraqlıdır. Hətta bu arada ABŞ-Rusiya müharibəsinin anonsunu verənlər də az deyil. Xüsusilə də V.Putinin analoqu olmayan nüvə silahından bəhs etməsi müharibə ehtimallarını daha da ciddi şəkildə gündəmə daşıyıb ki, bu da Azərbaycanın şimal sərhədində dəhşətli durumun yarana biləcəyi qorxusunu yaradır.

İstənilən halda, gündəmin əsas mövzusu Putinli Rusiyanın perspektivləri ilə bağlıdır. "BBC Azərbaycanca" "The Guardian" istinadən yazır ki, Vladimir Putinin seçiləcəyinə heç kim şübhə etmirdi: "İndi Qərbdə onu bəziləri Putin 4.0 adlandırırlar. Yeni Putin nömrə 4. Ötən 6 il Rusiya və Qərb arasında münasibəti daha da dərinləşdirib. Lakin buna baxmayaraq, Putin özünün 3-cü müddətindən 2012-ci ildə olduğundan daha güclü çıxıb. O, Rusiyanın böyüklüyünü bərpa etməyə çalışdığını bəyan edərək, bu yolda hətta Kırımın ilhaqı kimi ziddiyyətli addımlara əl atıb və bütün opponetlərinə qalib gəlib. Lakin indi Kremlə yaxın olan mənbələr də təsdiq edirlər ki, Putinin bu müddətdəki əsas vəzifəsi özünü üçün çıxış variantı hazırlamaq olacaqdır. Moskvadakı «Carnegie» Mərkəzindən jurnalist və təhlilçi Konstantin Gaaze bildirir ki, Putinin növbəti müddət üçün ən böyük vəzifəsi "özünün və onu əhatə edən böyük bir insan dəstəsinin gələcək üçün təhlükəsizliyini təmin etmək olacaqdır. Məncə bunun ən asan yolu özünü ömürlük prezident elan etmək olacaqdır".

"The Guardian" yazır ki, 2007-ci ildə Putin Medvedyevi öz xələfi seçəndə Rusiya elitəsi müəyyən bir məqamda ümidini ona bağladı. Elitəyə belə gəlmişdi ki, Medvedyevi dəstəkləyiblər. Gaazenin fikrincə, indi, sadəcə olaraq, hamıya belə gəlir ki, onu əvəz edəcək heç kim yoxdur.

Məlum olduğu kimi, Britaniya və Rusiya arasında

Britaniyada keçmiş rusiyalı casusun zəhərlənməsi ilə bağlı mübahisə artıb. Belə ki, Kreml 23 britaniyalı diplomatı ölkədən çıxardığını elan edib. Daha sonra isə Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi zəhərli maddənin mənbəyi ilə bağlı

yalar siyahısını genişləndirməsi fonunda rublun məzənəsində cüzi də olsa, azalmalar müşahidə edilir: "Fevralın sonunda 1 dollar almaq üçün 55,5 rubl ödəmək lazım idisə, indi hər ABŞ valyutası üçün 57,5 rus pulundan keç-

başqa, digər namizədlər seçildi ki, Putinlə müqayisədə çox zəif, dəqiq platformaları olmayan namizədlər kimi görünürdü. Qərbin dəstək göstərdiyi tək namizəd Kseniya Sobçak idi, o da məlum məsələdir ki, Anatoliy Sobçakın qızı

Putin Rusiyasını qarşısında nələr gözləyir...

İqtisadçı ekspert deyir Londonda başlanan gərginlik Moskva ilə Avropanın digər paytaxtları arasında münasibətləri daha da pisləşdirəcək; **politoloq:** "Bu gün Rusiyanın xarici gəlirinin 80 faizdən çoxu Avropa ilə bağlıdır"

Arzu Nağıyev

yeni fərziyyə irəli sürüb. Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi Britaniyanın Sergey Skripal və qızının zəhərlənməsində istifadə olunduğunu dediyi Novıçok maddəsinin mümkün mənbəyinin dörd ölkədən biri olduğunu bildirdi. Bu siyahının ən başında Britaniya özü yer alıb. Digər üç ölkə isə Slovakiya, Çex Respublikası və İsveçdir.

Rusiyanın neft şirkətində 20 faiz hissəsi olan «British Petroleum»a sanksiyalar tətbiq edəcəyinə dair Moskvada narahatlıqlar da var. Lakin T.Meyin geri çəkilməməsi üçün ona qarşı siyasi təzyiqlər artır. Keçmiş hüquqşünas Lord MakDonlad deyir ki, Britaniyanın ən effektiv silahı Putinlə əlaqəsi olanlara qarşı "aqrəssiv maliyyə strategiyasıdır". O, Britaniyanın «Sunday Times» qəzetinə deyib ki, Mey hökuməti maliyyə sektorunda olan rusiyalılara qarşı daha sərt kampaniya aparmalıdır. ("Amerikanın səsi").

"Rusiya və Böyük Britaniya arasındakı "ikinci dalğa gərgin münasibətləri" şimal qonşumuzun köhnə qitənin aparıcı ölkələri ilə də münasibətlərinin kəskinləşməsinə səbəb olub".

Axar.az xəbər verir ki, bu haqda iqtisadçı alim Vüqar Bayramov yazıb. Ekspert bildirir ki, ABŞ-ın yeni sanksiyaları

mək lazımdır. Doğrudur, məzənə fərqi kəskin deyil, amma aydındır ki, Moskva inzibati yollarla rubla olan təzyiqləri neytrallaşdırır. Moskvanın inzibati metodlarla rublu uzun müddət bu intervalda saxlaya bilməsi inandırıcı görünmür və elə bunun özü yaxın gələcəkdə Rusiya üçün ciddi xərcə çevriləcək. Londonda başlanan gərginlik Moskva ilə Avropanın digər paytaxtları arasında münasibətləri daha da pisləşdirəcəyi və köhnə qitədən yeni sanksiyalar tətbiq ediləcəyi halda rublu xilas etmək çətin olacaqdır. İqtisadçı qeyd edib ki, Qərblə münasibətlərin gərginləşməsi fonunda şimal qonşumuzda yenidən dollarlaşma prosesi sürətlənir.

Politoloq Arzu Nağıyev isə "Yeni Müsavat"a dedi ki, Vladimir Putinin növbəti dəfə seçiləcəyi gözlənilən idi: "Bunu seçkidən əvvəl keçirilən rəy sorğuları da təsdiq edirdi. Putin daxili və xarici siyasətdə tutduğu mövqe ilə özünə çoxsaylı tərəfdar elektorat toplaya bildi. Onun əsas dayağı və istinadı hərbi sənaye kompleksi, güc strukturları və regionlarda etdiyi təyinatlarla bağlı idi. Bundan başqa, Kırım onun lehinə ən çox səs verən subyektdir. Yeni Putin öz siyasətini məhz güc üzərində və bu istiqamətdə aparılan reformalarda qura bildi. Bundan

olduğu üçün bu səviyyəyə yüksələ bildi. Sonda ən qatı müxalifətçi kimi görüntü yaranan Novalni ilə düz münasibət qura bilmədi və daha doğrusu, qurmaq istəmədi. Digər namizədlər də əsasən kommunizm ideyalı və ya Jirinovski kimi "oyunçu"lar idi. Məhz buna görə də Putinin qələbəsi birmənalı idi. Düzdür, daxilə və xaricə BKİ-nin sabiq əməkdaşı Skripalın zəhərlənməsi Putinin reytinginə mənfi təsir göstərdi. Məlumdur ki, bu da bir siyasi oyun idi. Yəni digərləri ilə müqayisədə, milyardları Rusiyadan çıxarıb Böyük Britaniyada gizlətən və ya oturmaq alanlarla aparılması mübarizə elə bir siyasi və ya digər əhəmiyyəti olmayan Skripalın öldürülməsi ilə nəticələndi. Ancaq bundan sonra Böyük Britaniya, Almaniya və Fransa üçün sanki bir anti-Rusiya şansı yarandı. Bu həm ABŞ-a yarımaq üçün Breksitlə bağlı tək qalan Böyük Britaniya üçün və ümumən Avropa üçün bir şans oldu. Yeni bundan sonra da sanksiyalar Rusiyaya qarşı davam edəcək. Qərbin əsas fikri Rusiyadan öncə Putinin özü idi, lakin artıq o, yenidən seçildi".

A.Nağıyev Putin hakimiyyətinə təkpiyənin ciddi fəsadlar verəcəyini də düşünür: "Bu gün Rusiyanın xarici gəlirinin 80 faizdən çoxu Avropa ilə bağlıdır. Yeni bu sanksiyalar əsasən iqtisadiyyata, eyni zamanda Putin və onun ətrafına yönələcək. Bundan başqa, Putinin yenidən seçilməsi ilə əlaqədar Azərbaycan üçün də, əsasən də Dağlıq Qarabağla bağlı müsbət bir tendensiya olacağı inandırıcı görünmür. Lakin Türkiyə-Rusiya yaxınlaşması buna müsbət təsir edə bilər".

□ Cavid TURAN
"Yeni Müsavat"

Politoloq A.Duqin indi nəyi nişan alır?..

Hüseynbala SƏLİMOV

Kremlin ən əsas ideoloqlarından biri, filosof və politoloq Aleksandr Duqinin daim Azərbaycanın işğal olunmuş beş rayonunun qaytarılmasının zəruriliyi haqda çıxışlar etməsi əslində müsbət haldır.

Amma rusiyalı politoloq çıxışlarında bunun üçün tələb olunan ilk şərtlər və ya beş rayonun qaytarılmasından sonra atılmalı olan addımlar haqqında heç vaxt müfəssəl bir söz demir.

Halbuki indiyədək masa üzərində olan layihələrdə bu məqamların hamısı bir-cə-bircə əksini tapıb. Hətta ermənilər özləri də beş rayonun qaytarılmasının əleyhinə deyillər, amma bununla bəhəm paralel şərtlər də irəli sürürlər. Məsələn, Dağlıq Qarabağ üçün elə "aralıq status" tələb edirlər ki, əslində bunu yalnız şərti olaraq, formal şəkildə aralıq status kimi başa düşmək olar, çünki tələb olunan statusun qəbul olunması elə bəri başdan Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın nəzarətindən və yaxud da onun konstitusion müstəvisindən çıxmasını nəzərdə tutur. Elə A.Duqinin də tez-tez dilə gətirdiyi beş rayon məsələsi əks olunan nəzəri razılışmanın indiyədək qəbul olunmamasının əsas səbəblərindən biri də budur.

Amma politoloq Duqinin kiçik açıqlamasında "diqqətəlayiq" başqa məqamlar da vardı və əsasən onların üzərində dayanmağa qərarlıyıq, o səbəbdən ki, müasir Rusiyanın ən böyük geoiqtisadi və yaxud geosiyasi layihələrindən birinin müəllifinin çıxışlarında çox vaxt "ince" geosiyasət elementləri də olur. Məsələn, diqqətli oxucu yəqin, onun Türkiyə-NATO münasibətləri ilə bağlı "proqnoz"larını xatırlayır...

Bəs indiki açıqlamada hansı geosiyasi mətləblər əks olunub? Bunun üçün açıqlamanın bir yerində diqqət yönəltməyinizi təvəqqe edərək. A.Duqin açıqlamanın bir yerində deyir: "Türkiyə azərbaycanlılarla milli birlik əsasında, İran isə ermənilərlə tarixi köklər və hind-Avropa ümumiliyi zəminində bağlıdır. Bundan başqa İranın Cənubi Azərbaycan problemi də vardır"...

Diqqət etdinizmi? Əgər etdinizsə, özünüz də razılışarsınız ki, Kremlin ideoloqu bölgənin etno-mədəni xüsusiyyətlərini, onun regional geosiyasi və sosio-kulturoloji arxitekturasını özünə sərif edən bir formada təqdim etməyə çalışır, İranla Azərbaycan arasında baryer qurmağa cəhd edir.

Amma o, unudur ki, birincisi, azərbaycanlıların etno-mədəni xüsusiyyətlərinin formalaşmasında İran amili heç də türk amilindən az rol oynamayıb. Gəlin, baxaq görək, Azərbaycan mədəniyyəti, hətta ədəbiyyatı və musiqisi daha çox İranın təsirinə məruz qalıbdır, yoxsa ki, Ermənistanın mədəniyyəti?.. İkincisi, bəli, azərbaycanlıların böyük hissəsi etnik türklərdir, amma onlar eyni zamanda həm də şiə-müsəlmanlardır. Şiəlik isə qonşu İranın əsas, bizim dildə desək, dövlət dinidir.

Üçüncüsü, İranda yaşayan on milyonlarla azərbaycanlıya ayrı-ayrılıqda amil kimi də baxmaq olar, birləşdirici amil kimi də. Məsələn, biz onlara daha çox birləşdirici amil kimi baxmağın tərəfdarıyıq. Bəlkə də bütün bu amilləri nəzərə alaraq M.Rəsulzadə hələ əsrin əvvəllərində İran-Türkiyə - Azərbaycan ittifaqı, hətta konfederasiyası haqqında yazırdı, çünki o da qeyd edirdi ki, Azərbaycan özündə həm Türkiyə, həm də İran başlanğıcı daşıyır.

O ki qaldı İranda soydaşlarımıza, ötən il dekabr hadisələri zamanı onlar bir daha sübut etdilər ki, İranın bütövlüyündə və sabitliyində digər etnik qruplardan heç də az maraqlı deyillər, bəlkə çoxundan hətta artıq dərəcədə maraqlıdırlar.

İndi bütün bunları nəzərə alandan sonra özünüz bircə suala cavab verməyə çalışın: Hansı ölkə İrana daha çox yaxındır - Ermənistan, yoxsa Azərbaycan?

Bəli, vəziyyət belədir. Hətta düşünürük ki, zaman keçdikcə, iki ölkə arasındakı qarşılıqlı etimad və inam gücləndikcə İranın da bölgə üzrə siyasətinin ağırlıq mərkəzi Bakıya doğru daha çox istiqamət götürəcək.

İndinin özündə də Azərbaycan-İran əlaqələri və Ermənistan-İran əlaqələri ölçüyə gəlməz dərəcədə fərqlidir. Məsələn, Şimal-Cənub dəhlizi ilə bağlı ermənilərin böyük "planları" vardı. Hətta düşünürdülər ki, İrəvan İrani Avrasiya İttifaqı ilə birləşdirən həlqə olacaqdı. Amma ümidləri gözlərində qaldı: İran Şimal - Cənub dəhlizini reallaşdırmaqda Azərbaycana üstünlük verdi.

O ki qaldı Qarabağ probleminə, əslində İran bu məsələdə də çoxdan de-yure olaraq seçimini edib: dəfələrlə Ermənistanı işğalçı dövlət adlandırıb və onu işğal etdiyi torpaqları boşaltmağa çağırıb.

İranın bu problemin gələcək məqamlarında iştirakına gəldikdə isə, biz İranda əslində çox şey ummurduq, yetər, bu ölkə qonşuluğunda on illərlə davam edən prosesə ədalətlə yanaşsın. Bəli, yalnız ədalət -bizim bundan savayı umacağımız yoxdur. Düşünürük ki, İranın siyasət-dövlət adamları və diplomatları buna anlaşıqla yanaşacaqlar.

Şər paxlavası

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

(geopolitik analiz)

Bizdə ictimai-siyasi proseslər heyvətəmiz dərəcədə Rusiyadakı təkrarlayır. Ya da onlar bizim ideyalarımızı hələ fikir şəklində ikən beynimizdən oğurlayırlar. Sümürgəçi-müstəmləkəçi dövlətdir, nə deyəsən. Ömürləri boyu bizi oğurlayıblar.

Örnek üçün, martın 18-də Rusiyada prezident seçkiləri oldu, orda 8 namizəd var idi. Bizdə də aprelin 11-də prezident seçkiləri olacaqdır, yenə 8 namizədlə. Bəlkə bu hansısa münəccimin məsləhətidir, 2018-ci ildə keçirilən seçkilərə 8 namizədlə getmək ulduzlardan gələn bələləri önleyir? Deyə bilmərik. Hakimyyət kuluvarlarına (dəhliz yazsam savadım az görünər) o dərəcədə yaxınlığımız yoxdur.

Rusiyada gənc müxalifətçi Navalnını qeydiyyatdan almıdılar, bizdə də Tural Abbasını. Məqsəd bəlkə də ümumi sayı səkkiz üzərində saxlamaq olmuşdur. Yeni əgər Putin orada insafa gəlib, Navalnını seçkiyə buraxsaydı, bəlkə bizdə də tale Tural bəyin üzünə güldür. İndi isə nə etmək olar... Keçənə güzəşt deyirlər. Hətta biz Tural bəyin bəxtinin Navalniyə nisbətən gətirdiyini də iddia edə bilərik, çünki şimalda Putin, ümumiyyətlə, Navalnının adını çəkməkdən rəsmən imtina edibdir. Həmişə Navalni haqda hansısa anonim subyekt kimi danışır.

Doğrudur, bizdə də prezident Tural bəyin adını çəkməyibdir, ancaq nə biləsən... Bəlkə hansısa qərarı verəndə, misal üçün, yazıçı Anarın oğlu Tural müəllimi Küveytə səfir göndərmək sərəncamına imza atarkən ürəyində bizim müxalifətçi Tural bəy haqda da düşünübür?

Ancaq şimalda seçkilər tam müxalifətsiz də keçmədi, orada Kseniya Sobçak adlı bir xanımı namizəd olaraq düzüb-qoşmuşdular. O da arada Balidə şampən vurur, rus kənnalarında kürü reklam edir, asudə vaxtlarında isə "müxalifətin namizədi" işləyirdi. Bəs bizim seçkilərin "Sobçak"ı kim olacaqdır, bu haqda bəzi versiyalarımız vardır, lakin MSK-nın təbliğat-təşviqat prosedurları haqda qərarına uyğun olaraq bunu açıqlamayaq. Hər şey qanunauyğun gətirəndir! Şair demişkən, çayda balıq yan gedər! Meyvələrdən üç meyvə var, üçü də yeməli, balam...

Ruslar yankilərlə, ümumən anqlosaks tayfasiyla möhkəm pozulmuşdur. Onlar bunlara embarqo qoyur, bunlar onlara kimyəvi silah tətbiq edir... Çox qarışıqlıqdır. Eyni durum bizim də ABŞ-la münasibətlərimizdə hiss edilməkdədir. Bayramqabağı Elmar Məmmədov ABŞ səfiri Sekuta müəllimi çağırır idarəyə, qucağına bir topa şəkərbura... üzr istəyirəm, qoltuğuna zırpı bir nota verib yolladı Vaşinqtona. Sekuta necə qorxdusa, dedi, mən bir də bura qayıtmayacağam. Düzdür, adını belə qoyduklar ki, guya ABŞ səfirinin vaxtı bitibdir. Guya Azərbaycan ABŞ-a notanı Qarabağ ermənilərinin digər başçısı Bakkuş Sukayanın (*düşməni nə qədər çox söysən, o qədər tez mehiv olurmuş*) Konqresə qonaq çağırılmasına görə veribdir. Ancaq kimə-kimə, bizə yox da bə. Biz məhəllədə domino partiləri, ağsaqqalların çayxana müzakirələri, ağbircəklərimizin blokağzı dəyirmi masaları zamanı mükəmməl beynəlxalq münasibətlər kursu keçmiş adamlarıq. Biz hansı notanın niyə verildiyini, diplomatik dilə hansı sözün nə mənə daşdığını, hətta beynəlxalq danışıqlarda işarələri belə anlayırıq. Məsələn, mənəm yadıma gəlir, erməni-müsəlman davası təzə başlayanda bir tanış ağsaqqal demişdi: "Bu Qorbaçovun alınındakı ləkə Ermənistanın xəritəsidir. Qarabağdan əlinizi üzün". Nə təhər demişdisə, elə də oldu. Gərəkdir ağsaqqal sözünü vaxtında eşidəsən. Böyüyün sözünə baxmayan böyürə-böyürə qalar. Ağilliniz kimdir? Qabaqda gedən zəncirli. Hamam suyu ilə özünə dost tutur. (*Axırıncı ata sözü keçən yazımdan yaddan çıxıb qalıb, bura basıram, yola verin getsin, ortalıqda qalıb fikrimi qarışdırır*).

Özü də mənəm fikrimcə, bu dəqiqə beynəlxalq münasibətlərdə "Konflikt üçbucağı" yaranmaqdadır. Çünki biz tək ABŞ səfirini qovmaqla kifayətlənməmişik, eyni zamanda Rusiya səfirini də qəbul etməmişik. Uzun müddətdir Bakıda rus səfiri yoxdur. Qısaca mənzərəni təsvir eləsək, ABŞ-la Rusiya düşməndir, Azərbaycan isə bunun ikisi ilə də.

Bəlkə də bu cür üçbucaqlı münasibət planetdə sülhə səbəb olacaq, çünki birqütüblü, ikiqütüblü dünya təhlükələr yaradır. Üçbucaq isə, riyaziyyatdan məlum olduğu kimi, ən möhkəm fiqurdur. Bircə çalışmalığıq Britaniya, ya da Çin özünü bir küncə soxuşdurmasın, yoxsa paxlava alınacaq. O zaman da hardansa bir marsiançik çıxıb bu paxlavanı "happ" eləyib udacaqdır.

Martın sonunda Azərbaycan və İran prezidentləri - İlham Əliyev və Həsən Ruhani bir araya gələcək. Budəfəki görüş zamanı Azərbaycan və İran Rəşt-Astara dəmir yoluna sərmayə qoyuluşuna dair anlaşma imzalanacaq. Bu barədə İran prezidenti Həsən Ruhaninin özü deyib. "Azərbaycana səfərim çərçivəsində Rəşt-Astara dəmir yoluna birgə sərmayələrin qoyuluşuna dair sənədlər imzalanacaq", - deyərək bildirib. Səfər çərçivəsində Ruhaninin Naxçıvana və Neftçalaya gedəcəyi də gözlənilir.

"Yeni Müsavat" xatırladır ki, ötən ilin noyabrında "Şimal-cənub" beynəlxalq dəmir yolunun ("Dəmir İpək Yolu") mühüm hissəsi olan Qəzvin-Rəşt-Astara dəmir yolunun axırıncı segmenti - Astara (İran) - Astara (Azərbaycan) dəmir yolu işə düşüb və bununla da iki ölkənin dəmir yolu sistemləri birləşdirilib. Rəşt-Astara yolunun inşası ilə isə "Şimal-cənub" yolu artıq fəaliyyətə tam hazır olacaq. Azərbaycan bu yolun tikintisi üçün İrana yarım milyard dollar (*500 milyon*) həcmində, ən aşağı faizlə kredit də ayırıb.

İki qonşu ölkə liderinin artıq ənənə halını alan görüşləri isə motivindən asılı olmayaraq ən çox Ermənistanda, onun siyasi və ekspert dairələrində ciddi narahatlıq və qısqanclıq doğurur. Bu da əsassız deyil. Çünki işğalçı ölkə İrani Qarabağ məsələsində Rusiyadan sonra özünün ikinci əsas havadarı və müttəfiqi, mühüm "nəfəslik" hesab edir.

Bu üzəndən Bakı-Tehran yaxınlaşması İrəvanı qane edə bilməz. Üstəlik, İran-Azərbaycan iş birliyi gətirdikcə daha geniş iqtisadi, energetik və kommunikasiya sferalarını əhatə eləməkdədir ki, bu da təcavüzkar ölkənin təcridinin güclənməsi deməkdir.

Ancaq məsələ ondadır ki, Krımın ilhaqı və QRU-nun keçmiş əməkdaşı Skripal və qızının zəhərlənməsi qalmaqalından sonra Ermənistanın əsas müttəfiqi və havadarı Rusiyanın da dünyada təkənməsi prosesi başlayıb. Bu isə istər-istəməz satelitin Ermənistanın vəziyyətinə də təsir edəcək. Onun iqtisadi durumunu daha da ağırlaşdıracaq, hərbi və müdafiə göstəricilərini zəiflədəcək.

Rusiya ilə müəyyən tərəfdaşlıq içində olan Azərbaycan isə bu mənada daha

Ermənistan tam izolyasiyaya doğru - düşmən həşirdə

Bakının regionda nəqliyyat, energetik "xab"a və siyasi mərkəzə çevrilməsi ermənilərin "yuxusunu" daha da qaçıdır; İran prezidentinin Azərbaycana ayın sonunda gözlənilən səfərinə işğalçı tərəfin məxsusi diqqətinin əsas səbəbi...

geniş manevr imkanlarına malikdir - öncəliklə də özünün iqtisadi-energetik müstəqilliyi hesabına. Düşmən tərəfi panikaya salan həm də budur. Aşağıda təqdim elədiyimiz erməni ekspert rəyi həm də bu mövzudadır.

"Artıq gətirdikcə daha aydın şəkildə görünür ki, yaxın gələcəkdə Ermənistanın iri regional layihələrdə iştirak şansı olmayacaq". "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bunu Gürcüstandakı erməni dilli nəşrlərdən olan birinin baş redaktoru Arsen Xaratyan 1 in.am saytına müsahibəsində söyləyib.

Xaratyan öncə ötən həftə Bakıda baş tutan Azərbaycan, Türkiyə, İran və Gürcüstan XİN başçılarının dördlü görüşünə diqqət çəkərək deyib: "Həmin format çərçivəsində "Cənub-Şimal" nəqliyyat dəhlizi ilə bağlı məsələ də müzakirə edilib. Ancaq diqqəti yalnızca bu dördtərəfli görüşə deyil, həmçinin avropalılarla əldə edilən bəzi anlaşmalara çəkmək lazımdır. İran malları Qərbe və əks istiqamətdə yola salınacaq. Biz şimal-cənub avtotrasının hansı vəziyyətdə olduğunu görürük. Biz onu axıra çatdırma, Ca-

vaxetiyadan keçməklə Türkiyə ilə effektiv kommunikasiya qura bilmədik, o ki ola irimiqyaslı layihələrdə iştirak edək".

Erməni təhlilçi daha sonra deyib: "Ermənistanın tam izolyasiyası bizə çox ciddi və neqativ proseslər vəd edir. Bu, xoş məram göstərmək problemi deyil. Mehriban qonşuluq münasibətləri məramından yox, balanslı əlaqələr baxımından İranın da, Gürcüstanın da Ermənistanda maraqları var. Əgər Ermənistan İran kimi böyük dövlət üçün balaca bazardırsa, o zaman tranzit nöqtəyi-nəzərinə bu, tamamilə mümkündür. Məsələn, energetik sferada İran qazının Gürcüstana mümkün tedarükü baxımından bu, özünü göstərir".

Gürcü-erməni münasibətlərindən də danışan A.Xaratyan deyib: "Düşünürəm ki, Ermənistanda aprelde gözlənilən daxili siyasi hadisələrdən sonra bu münasibətlər ciddi dəyişikliyə məruz qalsın. Mən Ermənistanda dəyişiklik olacağına elə də əmin deyiləm. Ancaq hakimiyyətdə kim olur-olursun, Gürcüstanla dialoqu davam etdirəcək".

Qeyd edək ki, Ermənistan bu günədək Gürcüstanla tam həcmdə iqtisadi-ticarəti əlaqələr, strateji tərəfdaşlıq münasibətləri qura, Gürcüstan ərazisindən özünə alternativ nəqliyyat dəhlizləri açma bilməyib. Bunun bir səbəbi Gürcüstan ərazisinin bir hissəsini işğal altında saxlayan Rusiyadırsa, ikinci səbəb əlbəttə ki, Tiflindəki baxımından istə, strateji tərəfdaşlıq münasibətlərində olmasındır. Bu üzəndən gürcü baş naziri Georgi Kvirikaşvilinin az öncə böyük bir nümayəndə heyəti ilə İrəvana etdiyi səfər də fiasko ilə nəticələndi.

Erməni tərəfin satelitin ölkənin izolyasiyasından dolaşmağa isə tam məntiqli və yerindədir. Düşmən üçün acı gerçək belədir ki, Bakı gətirdikcə energetik və regional nəqliyyat "xab"ına (mühüm "paylayıcı məntəqə", düyün) çevrilməklə yanaşı, həm də bölgənin siyasi mərkəzinə çevrilir, dünya üçün, Qərb üçün, Rusiya və İran üçün vazkeçilməz ölkə statusu qazanır. Azərbaycanın ilə-dən-ile artan hərbi qüdrəti də öz yerində...

□ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

2018-ci il Azərbaycan xalqı və dövləti üçün Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100 illiyinin tamam olması baxımından töbii ki, çox əlamətdar tarixdir. Dövlət başçısının sərəncamı ilə bu il ərzində "Cümhuriyyət ili" tədbirlərinin keçirilməsi də bir sıra vacib amillərlə bağlı olduğu kimi, dövlətçilik ənənəmizin yaşadılması baxımından çox əhəmiyyətlidir.

Ancaq bu il azərbaycanlıların soyqırma məruz qalmasının 100 illiyi, həmçinin İrəvan şəhəri başda olmaqla, tarixi torpaqlarımızın ermənilərə verilməsi və Azərbaycana məxsus ərazilərdə qondarma Ermənistan dövlətinin yaradılmasının 100 illiyidir. Bu mənada biz xoş günlərimizi, təqvimimizin sevincli günlərini bayram etməklə yanaşı, faciələrimizi də unutmamalıyıq, həm müasir nəsələ çatdırmalı, həm də beynəlxalq aləmdə tarixi həqiqətlərimizi mümkün qədər çox yaymalıyıq ki, erməni yalanları ayaq tutub yeriyə bilməsin.

Bu baxımdan ölkə prezidentinin 1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımının 100 illiyi haqqında sərəncam imzalaması da mühüm əhəmiyyətə malikdir. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin dünən, martın 19-da Bakıda Novruz münasibətilə keçirilən ümumxalq şənliyindəki çıxışında da növbəti dəfə tarixi Azərbaycan torpaqlarından bəhs etməsi ölkə rəhbərliyinin təkə Qarabağ məsələsinə deyil, həmçinin İrəvan, Zəngəzur kimi tarixi ərazilərimizə də həssas münasibətini bir daha təsdiqləyir. Düzdür, erməni təbliğatında bu yönündə çıxışlar fərqli şəkildə təqdim olunur, düşmən iddia edir ki, Azərbaycan İrəvan-Zəngəzur məsələsini qaldırmaqla "sülh tərəfdarı olmadığını" nümayiş etdirir. Lakin düşmənin hansı iddia ilə çıxış etməsinə baxmayaraq, Azərbaycan haqlı olaraq tarixi torpaqlarında ikinci erməni dövlətini qurmaq istəyənlərə və onların havadarlarına 100 il əvvəl İrəvan və Zəngəzurun Azərbaycana məxsus olduğunu xatırladı. Özü də 1918-ci ilin mayında imzalanmış müqavilədə söhbət 9 min kv.km-lik İrəvan şəhəri və ətraf ərazilərin ermənilərə 100 illik icarəyə verilməsindən

bəhs olunurdu. Erməniləri narahat edən həm də budur ki, bəyanatlar bir gün icraya yönəldə, Azərbaycan ordusu Naxçıvanın 50 km-liyindəki İrəvanı hədəfə ala bilər.

Prezidentin son xəbərdarlığı yəqin ki, ermənilərin narahatlığını artıracaq. "İndiki Ermənistanın böyük hissəsi Azərbaycanın tarixi torpağıdır" - prezident Novruz şənliyində bəyan edib. Dövlət başçısı Ermənistanın öz günahı səbəbindən düşdüyü miskin durumu da xatırladı: "Biz digər beynəlxalq təşkilatlarla, Avropa İttifaqı ilə fəal əməkdaşlıq aparırıq. Azərbaycan İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının fəal üzvüdür. Bu gözəl mənərə fonunda Ermənistan bütün regional əməkdaşlıq formatlarından tamamilə kənar qalıb. Bu da təbii. Çünki bizim siyasətimiz məhz bundan ibarətdir. Ermənistan bütün məsələlərdən təcrid olunmuş vəziyyətdədir, bir dənə də olsun regional əməkdaşlıq formatında iştirak etmir. Təkə ona görə yox ki, biz buna imkan vermirik, - halbuki, hesab edirik, bu, əsas amildir, - eyni zamanda ona görə ki, Ermənistan nə siyasi, nə iqtisadi, nə nəqliyyat baxımından heç bir maraqa doğurmur. Siyasi baxımdan bu ölkə müstəqil deyil, bu, satellit ölkədir. Ermənistanın gələcəyi ilə bağlı ölkə daxilində qəbul edilmiş qərarlar böyük mənə daşımır. Bu ölkəyə iqtisadi cəhətdən heç bir investisiya qoyulmur, investorlar maraqlı deyillər. Burada bir neçə amil rol oynayır, birinci növbədə, baş alıb gedən rüşvətxorluq, oğurluq, korrupsiya halları, digər tərəfdən vətəndaşların kütləvi surətdə Ermənistandan çıxması, yeni, köç kütləvi xarakter alıb. Investisiya

"İki il bundan əvvəl Ermənistan döyüş meydanında üzleşdiyi məğlubiyyətdən bu günə qədər də özünə gələ bilmir. Bu gün Azərbaycan bayrağı Ağdərə, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarının vaxtilə işğal altında olan torpaqlarında dalğalanır. Gün gələcək ki, bizim bayrağımız Şuşada və Xankəndində dalğalanacaqdır. Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ancaq və ancaq ölkəmizin ərazi bütövlüyü çərçivəsində öz həllini tapa bilər. Bunun başqa yolu yoxdur. Dəfələrlə demişəm, bir daha demək istəyirəm, bunu hamı bilsin ki, Azərbaycan heç vaxt imkan verə bilməz ki, bizim tarixi torpaqlarımızda ikinci erməni dövləti yaradılsın".

Prezident növbəti dəfə İrəvan xəbərdarlığını edib: "Dəfələrlə demişəm və bir daha demək istəyirəm ki, bugünkü Ermənistanın ərazisi tarixi Azərbaycan torpaqlarıdır. Bunu təsdiqləyən çoxsaylı kitablar, xəritələr var. O xəritələrdə

Prezidentdən növbəti İrəvan xəbərdarlığı

Azərbaycanın dövlət başçısı İlham Əliyev düşməne və havadarlarına Qarabağ mesajı göndərdi: "Azərbaycan heç vaxt imkan verə bilməz ki, tarixi torpaqlarımızda ikinci erməni dövləti yaradılsın..."

İqlimi çox bərbaddır və bazar məhdudluğu imkan vermir ki, bu ölkəyə investisiya qoyulsun".

Azərbaycan prezidenti işğalçı ölkədə ağır məhrumiyətlərə düçar edilmiş xalqa da mesaj verib: "Belə bir mənərə ilə üzleşən erməni xalqı bir daha çox ciddi fikirləşməlidir və anlamalıdır ki, Ermənistan rəhbərliyinin Azərbaycana qarşı işğalçı siyasətinin gələcəyi yoxdur. Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü onsuz da bərpa edəcək. Ancaq Ermənistan son illər ərzində bölgədə gedən regional əməkdaşlıq proseslərindən tam

təcrid olunmuş vəziyyətdədir. Onlar siyasi səhnədə məğlub olublar, bütün aparıcı beynəlxalq təşkilatlar Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləyir. BMT, onun Təhlükəsizlik Şurası, ATƏT, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Avropa Parlamenti, AŞ PA, digər təşkilatlar Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır və Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll olunmasını tələb edən çoxsaylı qərar və qətnamələr qəbul ediblər. Yəni bu, Ermənistanın siyasi məğlubiyyəti.

Onlar diplomatik cəbhədə məğlubiyyətə uğrayıblar. Dağlıq Qarabağda keçirilmiş qondarma "referendum" heç bir ölkə tərəfindən tanınmayıb, beynəlxalq təşkilatlar da bunu tanımayıblar. Bu, bir daha təsdiqləyir ki, Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın torpağıdır, Azərbaycanın əzəli torpağıdır və Azərbaycanın ayrılmaz hissəsidir. Nəqliyyat siyasəti ilə bağlı Ermənistan dalan ölkədir və açıq deməliyə ki, bunu biz etmişik".

Prezident İlham Əliyev aprel döyüşlərini də xatırladı:

İndiki Ermənistanın ərazisindəki toponimlərin mütləq əksəriyyəti Azərbaycan mənşəlidir. Tarixi kitablarda göstərilir ki, XIX əsrin əvvəllərində İrəvan xanlığının əhalisinin mütləq əksəriyyəti, daha doğrusu, 80 faizi azərbaycanlılar olub. Bu, tarixdir, tarixi həqiqətdir. Bunu bilməyənlər də bilsinlər və ən önəmli Azərbaycan gəncləri bunu bilsinlər. Bilsinlər ki, indiki Ermənistanın böyük hissəsi Azərbaycanın tarixi torpağıdır. Biz bunu heç vaxt unuturuq və unutmayacağıq".

"Kremlin Qarabağ münaqişəsinə baxışı əvvəlkindən heç nə ilə fərqlənməyəcək"

Politoloq Vladimir Putinin hakimiyyəti dövründə Qarabağla bağlı irəliləyiş gözləmir

"Dağlıq Qarabağ danışıqlarından gələcək aylarda irəliləyiş gözləmirəm. Rusiyada prezident seçkisi başa çatdı, növbədə Azərbaycanda və Ermənistanda seçkidir. Məntiqlə bu 3 seçkidən sonra danışıqlar intensivləşməlidir. Ancaq intensivləşəcəyini gözləmirəm, intensivləşsə belə, nəticəyə ümid yoxdur".

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu bu fikirləri "Yeni Müsavat"a açıqlaması zamanı söylədi. Rusiyadakı seçkilərdən sonra ümidverici durum yaranma bələdə fikirlərin

əksinə olaraq E. Şahinoğlu dedi ki, ümitsizliyinin konkret səbəbləri var: "Çünki nə Ermənistan hakimiyyəti Dağlıq Qarabağ

ətrafındakı torpaqları boşaltmağa hazırdır, nə də böyük dövlətlər, o cümlədən Kreml İrəvanın mövqeyini dəyişmək məqsədilə ona təsir etməyi düşünür. Vladimir Putinin Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə həll etmək kimi dərdi yoxdur. Putin Türkiyə prezidenti Rəcəb Təyyub Ərdoğanı da açıq deyib ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli mürəkkəbdir və tərəflərin mövqeləri fərqlidir. Bunu deyənin şəxs hamıya mesaj göndərib ki, menden münaqişənin həllini və ya Ermənistan hakimiyyətinə təsir edəcəyini gözləməyin. Putin növbəti 6 il Rusiyaya başçılıq edəcək. Bu, o deməkdir ki, Kremlin Dağlıq

Qarabağ münaqişəsinə baxışı əvvəlkindən heç nə ilə fərqlənməyəcək. Türkiyənin uğurlu Afirin əməliyyatı bizi torpaqlarımızı güc yolu ilə almağa səsəyir. Tankımız düşmənin tankından çox, təyyarəmiz onununkundan bir neçə dəfə çox, hərbiçilərimiz də işğalçı qüvvələri bir neçə dəfə üstələyir. Mən anlayıram ki, Azərbaycan böyük regional layihələr reallaşdırır və ölkəmizə maliyyə axını var. Pul isə sakitliyi xoşlayır. Ancaq bu sakitlik naminə bizə torpaqlarımızı geri qaytarılması tarixini də uzaqlara buraxmamalıyıq. Bəli, hərbi təzyiq yolunun müxtəlif riskləri var. Ancaq risk etmədən uğur qazanmaq da çətinidir. Heç bir dövlət və ya beynəlxalq təşkilat bizim vəzimizə münaqişəni həll etməyəcək.

Yeri gəlmişkən, bu günlərdə Qarabağ separatçıları Bako Saakyanın ABŞ Konqresinə dəvət olunmasına Bakı çox sərt təpki verdi və münasibətlərə tə-

sirsiz ötürməyəcəyini bildirdi. Lakin ABŞ-ın Azərbaycandakı səfirliyinə baxılıb. M.Braysa belə dərin əməliyyatı bizi torpaqlarımızı güc yolu ilə almağa səsəyir. Tankımız düşmənin tankından çox, təyyarəmiz onununkundan bir neçə dəfə çox, hərbiçilərimiz də işğalçı qüvvələri bir neçə dəfə üstələyir. Mən anlayıram ki, Azərbaycan böyük regional layihələr reallaşdırır və ölkəmizə maliyyə axını var. Pul isə sakitliyi xoşlayır. Ancaq bu sakitlik naminə bizə torpaqlarımızı geri qaytarılması tarixini də uzaqlara buraxmamalıyıq. Bəli, hərbi təzyiq yolunun müxtəlif riskləri var. Ancaq risk etmədən uğur qazanmaq da çətinidir. Heç bir dövlət və ya beynəlxalq təşkilat bizim vəzimizə münaqişəni həll etməyəcək.

Politoloq Azərbaycanın Türkiyə ilə birgə hərbi əməliyyat keçirməsini real saymır: "Terrora qarşı özümüz mübarizə aparmalıyıq. Biz Türkiyəni çağırıraq, Ermənistan da Rusiyanı çağırıraq".

Saakyanın dəvətinin ardından isə məlum olub ki, ABŞ Ermənistanı və Qarabağ separatçılarına 70 milyon dollar ayıracaq. Yəqin ki, Bakının bu məsələyə də növbəti sərt reaksiyası olacaq. Faktiki olaraq işğalçıya yardım göstərilməsi prosesi davam edirsə, bu, ərazisi işğal altında olan ölkəmiz tərəfindən sakit qarşılanma bilməz. Ötən həftə Qarabağ Azad-

lıq Təşkilatının bir qrup üzvü ABŞ-ın Azərbaycandakı səfirliyinin qarşısında etiraz aksiyası keçirib. Aksiyaya iştirakçıları Dağlıq Qarabağdakı qondarma rejimin rəhbəri Bako Saakyanın ABŞ səfirinə sərt etiraz ediblər. "Siz terrorçuları, Bin Ladendən, İŞİD-gilərdən də təhlükəli terrorçuları himayə edirsiniz. Biz ABŞ rəhbərliyinin bu hərəkətlərini qətiyyətlə pisləyir, ABŞ-ın Minsk Qrupu həmsədrliyindən kənarlaşdırılmasını, ABŞ diplomatik nümayəndə heyətinin dərhal Azərbaycanı tərk etməsini tələb edirik" - qətnamədə deyilir.

Bu arada politoloq Tofiq Abbasovun Dağlıq Qarabağın Azərbaycanlı İcmasının xaricdə nümayəndəliklərinin yaradılması təklifini irəli sürməsi də tədqiqəlayıqdır. Hər halda, Qarabağ separatçılarına tribuna verən güclər Azərbaycan icmasına da meydan tanımağa borcludur.

Prezident İlham Əliyev martın 18-də Neft İxrac edən Ölkələr Təşkilatının (OPEK) baş katibi Məhəmməd Barkindonun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. Dövlət başçısı görüşdə vurğulayıb ki, OPEK-in baş katibinin dünyada ilk dəfə neftin hasil olunduğu Azərbaycana səfəri böyük önəm daşıyır.

Məhəmməd Barkindo xoş sözlərə görə minnətdarlığını bildirərək Azərbaycanın neft sənayesinin beşiyi olduğunu vurğulayıb və deyib ki, hər bir neftçi gəlib öz gözləri ilə Bakını görməlidir.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev Məhəmməd Barkindonun səfərinin Azərbaycanın tarixi yerləri və müasir inkişafı ilə tanış olmaq üçün yaxşı imkan yaratdığını bildirib.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanla OPEC arasında əməkdaşlığın uğurla inkişaf etdiyini bildirib və ölkəmizin hasilatla bağlı üzərinə düşən öhdəlikləri tam şəkildə yerinə yetirdiyini vurğulayıb. Dövlət başçısı neftin qiymətinin sabit saxlanması istiqamətində Məhəmməd Barkindonun və OPEK-in səmərəli, həmçinin koordinasiya edilmiş səylərini yüksək qiymətləndirib, bunu, eyni zamanda birgə fəaliyyətin yaxşı nəticəsi kimi dəyərləndirib.

Məhəmməd Barkindo isə OPEC və qeyri-OPEC üzvlərinin bir araya gəlməsində prezident İlham Əliyevin rolunu xüsusi qeyd edib, Azərbaycanın OPEC və qeyri-OPEC üzvlərinin əməkdaşlığı üzrə bəyanatın formalaşmasına gətirib çıxaran yüksək səviyyəli texniki komitəyə həmsədrliyini yüksək qiymətləndirib. Ölkəmizin üzərinə düşən bütün öhdəlikləri tam şəkildə yerinə yetirdiyini deyən qonaq bunun Azərbaycanın bu razılaşmaya nə dərəcə sadıq qaldığını göstəricisi olduğunu bildirib. Söhbət zamanı əməkdaşlığın perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Bes görəsən, bu görüşün öl-

OPEK-in baş katibinin Bakı səfərinin pərdəarxası...

Fərdi münasibətlərin qurulmasının məqsədi; ekspert: "Bu, ölkəmizin diplomatik uğurudur"

Elnur Soltanov

kəmiz üçün hansı müsbət nəticələr ola bilər? Belə böyük bir enerji qurumunun rəhbərinin Bakıya səfər etməsinin arxasında hansı məqsədlər dayanır?

"Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandıran ADA Universitetinin Xəzər Enerji və Ətraf Mühitə Mərkəzinin direktoru Elnur Soltanov bildirdi ki, Azərbaycan hasilatın azaldılması ilə bağlı razılaşmada OPEK-i dəstəkləməklə bu təşkilatla münasibətlər qurmağı bacarıb: "Cənab prezidentlə

OPEK-in baş katibi Davosda görüşmüşdülər. Mən baş katibin Azərbaycana gəlmək üçün orada dəvət aldığı qənaətinəyəm. Həmin dəvətə uyğun olaraq Məhəmməd Barkindo Azərbaycana gəlib. OPEK-lə Azərbaycanın əsas anlaşması neft hasilatının azaldılması ilə bağlıdır ki, buna da əməl olunur. Bildiyiniz kimi, OPEK və OPEK+ ölkələrinin bu razılaşmasına əsasən təşkilatın tarixində Azərbaycan başda gəlir".

Ekspertin sözlərinə görə Azərbaycan enerji siyasəti və beynəlxalq layihələri ilə beynəlxalq

eməl etdi. Dünya bazarında neftin həcmi azaldığı üçün qiymətlərdə artım yaşandı. Burada Azərbaycanın rolu elə də böyük deyil, çünki biz çox böyük istehsalçı deyilik. Ancaq bu, ölkəmizin diplomatik uğuru sayıla bilər. Çünki Azərbaycanda onsuz da neftin istehsalında azalma prosesi gedir. Biz çox ciddi yatırım etməsək, quyulara zərər verməsək, faktiki istehsal həcmi artırma bilməyəcəyik. Ona görə də Azərbaycanda hasilatın təbii bir azalma prosesi yaşanır. Azərbaycan, sadəcə olaraq, bu prosesi diplomatik bir uğura çevirdi. Onsuz da təbii olaraq bütün ölkələrdə baş verən quyularda hasilatın azalma prosesi Azərbaycan OPEK ölkələrinə əməkdaşlıq adı altında təqdim edə bildi və buradan diplomatik dividend əldə etdi. Biz istehsalı azaltmadan bu prosesdə diplomatik dividend qazanan ölkəyə çevrildik. Çünki kvota sistemində əməl edən ölkələrin arasında Azərbaycan başda gəlir".

Ekspertin sözlərinə görə Azərbaycan enerji siyasəti və beynəlxalq layihələri ilə beynəlxalq

xalq təşkilatların diqqətini cəlb etməyi bacarıb: "Azərbaycan nə neft, nə də qaz rezervləri baxımından dünyadakı ən ciddi oyunçular arasına daxil deyil. Ancaq ölkəmiz sahib olduğu karbohidrogen ehtiyatlarının miqdar, üstəgəl coğrafi mövqeyi və bunu regionla mənada doğru istifadə etməsi kontekstində ciddi enerji ölkələrindən biri sayıla bilər. Doğrudur, biz Səudiyyə Ərəbistanı deyilik. Ancaq coğrafiyamızla, doğru siyasətimizlə, əlimizdə olan böyük olmayan neft və qaz ehtiyatlarımızı birləşdirəndə heç də böyük istehsalçılardan fərqli olmayan rol oynayırıq. Xüsusən də son dövrlər Azərbaycan qazının Avropaya daşınması layihəsi çərçivəsində bu ortaya çıxır. Azərbaycan öz əlində olan qaz həcmindən bir neçə qat artıq ağırlıqda "oynayı", beynəlxalq siyasətə töhvə verir. Bu önəmli bir hadisədir. Belə bir ölkə ilə OPEK-in baş katibi də tanış olmaq istəyir. Çünki Azərbaycan kimi bir ölkə sabah enerji mövzusunda olan hansısa məsələdə siyasi ağırlığını ortaya qoya bilər, nəticə yaratmağa kömək edə bilər, alınan qərar-

ların effektivliyində əhəmiyyətli rol oynaya bilər. Bu görüş o mənada tanışlıq xarakteri daşıyır və neft ölkələrinin şəbəkələşməsi baxımından əhəmiyyət kəsb edir. Cənab prezident də qeyd etdi ki, bu görüş Azərbaycanı gəzmək, görmək, tanımaq baxımından yaxşı fürsət ola bilər".

E.Sultanov diqqətə çatdırıb ki, tərəflər arasında fərdi münasibətlərin yaranması gələcəkdə həyata keçiriləcək layihələrin təyində də ciddi rol oynaya bilər: "Bu mənada görüşün əsas məqsədi gələcək münasibətlərə zəmin hazırlayacaq şəkildə tanışlıq əlaqələrini gücləndirmək, fərdi münasibətlər qurmaqdır. Bu münasibətlərdən gələcəkdə çox məsələlərdə istifadə oluna bilər. Təbii qaz bazarında olan oyunçular eyni zamanda həm də neft ölkələridir. Onların da ciddi bir hissəsi OPEK-də yer alır. Azərbaycan Avropanın qaz bazarında ciddi bir rol oynamaqda iken OPEK kimi bir təşkilatın başında duran şəxsə dostluq münasibətlərinin yaxşılaşması çox əhəmiyyətlidir. Azərbaycanın Bakı-Tiflis-Ceyhan kimi böyük proyekt, Azəri-Çirraq-Günəşli kimi böyük proyekt Heydər Əliyevlə Bill Klinton arasındakı fərdi münasibətlərin hesabına reallaşdı. Əks halda, bu layihələrin həyata keçməsi mümkün deyildi. Fərdi münasibətlər bu kimi proseslərdə mühüm rol oynayır. OPEK kimi ciddi bir qurumla Azərbaycan prezidenti arasında dostluq münasibətlərini yaranması hər zaman bizim xeyrimizdir. Azərbaycan neft və qaz ehtiyatları dünyadakı ehtiyatların 1 faizi həcmində olsa da, ölkəmiz regional mənada ağır çəkiyə malik bir ölkədir. OPEK-in də əsas məqsədi üzv ölkələrin maraqlarının təmin olunmasıdır. Enerji sahəsində OPEK-ə üzv olmayan ölkələrin də onların maraqlarına əngəl olmaması üçün bu təşkilatla münasibətlər qurmaqda maraqlıdır".

□ Nərgiz LİFTİYEVA, "Yeni Müsavat"

Afrin səhifəsi qapandı - sıradakı məsələ...

Kürdlərin Afrini qoyub qaçmalarının arxasında hərbi, yoxsa siyasi səbəblər vardı?

Martın 18-də Türkiyə ordusu və Azad Suriya Ordusu qruplaşması üzvləri Afrin əyaləti mərkəzinə daxil olub. Bununla da "Zeytun budağı" əməliyyatının əsas fazası başa çatmış sayılır. Türkiyə ordusu və müttəfiq qüvvələri Afrinin mərkəzini 48 saat mühasirədə saxladıqdan sonra şəhərə daxil olub.

YPG qruplaşması Afrin Türkiyə ordusunun nəzarətinə keçməsinə özlərinin çəkilmələri ilə izah edib. Kürd qüvvələri faktiki mühasirə vəziyyətində qaldıqları və müqavimətin faydasız olduğunu anladığı üçün Afrini tərk edib.

Ancaq YPG-nin bu açıqlamasını Türkiyə hökuməti təkbiz edib. Türkiyə hökumətinin sözcüsü, baş nazirin müavini Bəkir Bozdağ bildirdi ki, YPG terrorçuları Afrindən çəkilməyib, şəhəri qoyub qaçdı. Eyni zamanda Bozdağ ABŞ-ın terrorçulara verdiyi silah və sursatın bir qisminin Afrində ələ keçirildiyini bildirib. Sitat: "Terrorçular geri çəkilmədilər, qaçdılar. Mehmetciyin qarşısında dayanma bilməyəcəklərini anladılar. Qoyub qaçdıqları silah və sursat onların planlı şəkildə geri çəkilmədiklərini göstərir. Biz ABŞ-a

dəfələrlə müraciət edərək silahları toplamalarını xahiş etmişdik. Amma təəssüf ki, etməmişdilər. İndi ABŞ-ın onlara verdiyi silahları Türkiyə əsgəri toplamalı oldu".

B.Bozdağ bildirib ki, YPG silahlıları çəkildikdən Afrində çoxlu sayda mina və partlayıcılar quraşdırılıb. Martın 19-da mina partlaması nəticəsində ASO silahlıları və dinc sakinlər qətlə yetirilib. Bu səbəbdən də hökumət rəsmisi qarşıdakı dövrdə Türkiyə ordusunun Afrində ciddi axtarış-əməliyyat tədbirləri aparacağını, minaların təmizlənməyini deyib. Bozdağ bildirib ki, Türkiyə ordusu Afrində uzun müddət qalmayacaq: "Orada daimi deyilik, işğalçı heç deyilik. Bizim hərəkətimizin hədəfi bölgəni terrorlardan təmizləyib, sabitlik, təhlükəsizlik, sülh və istiqrarı bərpa etməkdir. Bölgəni təmizlədikdən sonra əsl

sahiblərinə təhvil verəcəyik".

Bu arada İngiltərənin "Guardian" qəzeti YPG-nin Afrində partizan müharibəsinə başlayacağını yazıb. Qəzetin Yaxın Şərqi müxbirinin yazdığına görə, YPG silahlıları Afrində gizli nöqtələrdən Türkiyə ordusu və ASO birliklərinə qəfil hücumlar hazırlayıb. İngiltərə qəzetinin yazdığına görə, Afrində müqavimətin nəticəsiz olduğunu anlayan və daha çox itkilərə cəsarətini bilən kürdlər geriye, Afrin vilayətinin ikinci böyük şəhəri olan Tel Rıfata çəkilib.

Qəzet onu da yazıb ki, kürdlər ruslardan dəstək istəsə də, ruslar rədd edib. Türkiyə xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu kürdlər üzərindən Amerikaya "yüklenib". Twitterdə yazdığı açıqlamada "Sizə maşa kimi istifadə edib atnlara güvəndiz nə oldu? Əlinizə iki silah verildi deyə Suriyanı bölüb, bölgənin hakimi olacağınızı düşündünüz?! Önəmli olan silah deyil, silahın arxasındakı adamdır" deyib yazıb.

Türkiyə rəsmiləri Afrin qələbəsinə görə ABŞ-a üstüörtülü si-

təm etsələr də, indi əslində Suriyanın şimalı ilə bağlı ən çox sual doğuran mövzulardan biri də Vaşinqtonun mövqeyidir. Məlum məsələdir ki, istənilən halda kürdlər Afrini qoyub qaçdılar. Bunun adını kürdlər "planlı çəkilmə", türklər isə "qoyub qaçdılar" qoy-salar da, fakt faktlığında qalır. Amma önəmli sual isə kürdlərin niyə Afrində dirənməmələri oldu. Çünki kürdlər də yaxşı anlaşırlar ki, Türkiyənin Afrindən sonrakı hədəfi Menbic olacaq. Menbic isə düzənlik ərazidir və Türkiyə ordusu Menbic bölgəsinə girsə bir də Qamişlıda dayanacaq. Yeni növbəti səhəd əməliyyatı Suriyada kürd layihəsinin kökünə daş ata bilər. Məhz bu səbəbdən kürdlər Afrində müqavimət göstərmək, Türkiyənin irəliləməsinin qarşısını almaq istəyirdilər. Amma olmadı, kürdlər 48 saatdan sonra ciddi müqavimət olmadan Afrini tərk etdilər.

Bu sualın cavabı Vaşinqtondadır. Məlum olduğu kimi, kürdlər daha öncə ruslara da müraciət ediblər. Ancaq ruslar amerikalılarla sığınan kürdlərə görə Ankara ilə üz-üzə gəlmək istəmədi. Suriya hökuməti ilə danışıqlar da alınmadı. Baxmayaraq ki, hətta bir neçə dəfə danışıqlar alındığı xəbərləri yayıldı. Məlumdur ki, Bəşər Əsəd Afrini almaq istəyirdi. Ancaq PYD Afrinin nəzarətinə təməllə Əsəd vermək istəmədi. Əsəd isə onun olmayacağı bir şəhər üçün Türkiyə ilə qarşı-qarşıya gəlmək istəmədi. Nəticədə Afrin ya kürdlərdə, ya da ASO-da qalır. Kürdlər isə Amerikanın oyununu oynayır və Əsəd üçün indi ASO-dan daha təhlükəlidir.

Beləliklə, kürdlərin ən son və əsas ümidləri olan Amerika da onları qoruyub. Daha doğrusu, qoruya bilmədi. Çünki Vaşinqton daha əvvəldən Afrində kürdlərə dəstək verməyəcəyi ilə bağlı Ankaraya söz vermişdi. Afrində artıq kürdlər 48 saatdan sonra ciddi müqavimət olmadan Afrini tərk etdilər.

Bu sualın cavabı Vaşinqtondadır. Məlum olduğu kimi, kürdlər daha öncə ruslara da müraciət ediblər. Ancaq ruslar amerikalılarla

Çünki Afrindən sonra Menbic əməliyyatı zamanı Vaşinqtonun sərt müxalifəti ilə qarşılaşa bilər. Hələlikse, Türkiyə Menbicə keçməmişdən əvvəl Afrində möhkəmlənməli olacaq.

Afrin Suriyada daha əvvəl mövcud olmuş 3 kürd vilayətindən biridir. 2016-cı ildə İŞİD-ə qarşı mübarizədə xeyli güclənən və Qərbdən ciddi dəstək alan Suriya kürdləri Vaşinqtonun xeyir-duası ilə Suriya Demokratik Qüvvələri adlı alyansda birləşib və muxtariyyət elan edib. Yəni bu bölgə kürdlərin iddia etdiyi kürd muxtariyyəti ərazilərinə daxil idi. Türkiyə isə 2016-cı ildə başladılan "Fırat kalkanı" əməliyyatı ilə Azez-Cerablus xəttində 2 min kvadrat kilometr ərazini azad edərək həm kürd muxtariyyəti zolağını qıraraq, həm də müttəfiqi olan Suriya müxalifəti üçün etibarlı mövqeyə formalaşdırma bilməmişdi. İndi isə Azez-Cerablus xəttinə bir də Afrin vilayəti daxil oldu. Qərbə doğru isə İldib vilayətinin şimal hissəsi Astana razılaşması ilə Türkiyənin nəzarətindədir. Yeni hazırda Hatay vilayətindən Cerablusa, yeni Menbic sərhədlərinə qədər ərazi faktiki olaraq Türkiyə və onun müttəfiqlərinin nəzarətindədir. Bu, kürd muxtariyyətinə ciddi zərbə olmaqla yanaşı, həm də Suriya müxalifətinin şimalda mövqelərini möhkəmləndirir.

Bundan sonra Afrində möhkəmlənmə, İldibdə terrorçuların müxaliflərdən ayrılması və Menbic üçün hazırlıq dövrü gəlir. Bu dəfə Vaşinqton və Ankara kürd məsələsində hansı formada ortaq məxrəcə gəlməli olacaqlar.

□ Kanan RÖVSƏNOĞLU, "Yeni Müsavat"

Putinə sürpriz - Qərb seçkilərin nəticələrini tanımayaya bilər

Əhəd Məmmədli: "Azərbaycan üçün Putin ən xoşagəlməz seçimdir"
Elşən Mustafayev: "Navalını da seçkiyə qatılırdı..."

Martın 18-də Rusiyada keçirilən prezident seçkilərində hazırkı prezident Vladimir Putin qalib gəlib. Gözlənilmədiyi kimi, Qərb ölkələrinin reaksiyası bu seçkilərin legitimliyini şübhə altına almaq yönündə oldu.

Lakin politoloq Əhəd Məmmədli seçkilərin nəticələrinin tanınmamasının Rusiya üçün heç nəyi dəyişməyəcəyini düşünür: "Nə qədər ki, Qərb Rusiyanın qazı və neftinə embargo qoymayacaq, Putin və ətrafının bank hesablarını dondurmayacaq, Putin və ətrafını öz ölkələrinə səfərlərinə qadağa qoymayacaq, bu sanksiyalarla Putin Rusiyasına qalib gəlmək mümkün olmayacaq. Bunu ilk növbədə Qərbin özündə çox yaxşı bilirlər. Qərbin hakim dairələrinin özləri isə hələlik buna hazır deyillər. Avropa nə vaxta qədər ki, rus qazından asılı olacaq, o vaxta qədər Rusiyaya qarşı hər hansı ciddi təzyiqlərdən danışmaq yersizdir. Azərbaycan üçün Putin ən xoşagəlməz seçimdir. Amma hələlik reallıq budur və bu reallıqla dünya kimi, Azərbaycan da barışmağa məcburdur. Rusiyada seçkilərdə həmişə saxtakarlıq olub. Saxtakarlıq olmasaydı, qalib gəlməyə belə, Qrudin Putinin başını ağrıda bilərdi. Azərbaycandan fərqli Rusiyada bir orta təbəqə var və bu orta təbəqə ölkələrində tüğyan edən korrupsiyadan narazıdır. Narazı elektorat alternativ kimi Qrudinə səs verəcəkdə, bu da Putinə prob-

Əhəd Məmmədli

Elşən Mustafayev

lemlər yarada bilərdi. Ancaq rusların düşüncəsi ilə Putin Rusiyanı dağılmaqdan xilas edib. Üstəlik, Putin dönəmi neft və qaz bumuna təsadüf etdi. Rus iqtisadiyyatı kifayət qədər dirçəldi. Putin Kırımı qayıtdı, dünya Rusiyadan danışmağa başladı. Bunlar hamısı şovinizist rus təfəkkürü üçün çox vacib məqamlardır. Ona görə bütün problemlərə rəğmən, rus xalqı hələ də Putini sevir və dəstəkləyir. Rusiya kimi dövlətdə seçkiyə təsir etmək asan deyil. Ələlxüsus da Qərb-Rusiya qarşılıqlı dönməsində Rusiyadakı seçkilərə təsir etmək ABŞ üçün ikiqat çətinləşir. Çünki Putin daxilə anti-amerikanizm kartından çox məharətlə istifadə edir. Bir də unutmaq ki, hazırda əsas alternativ olan olixarx Xodarkovskini Putin ölkəsindən dolayısı ilə didərgin salıb. Bu seçkidə Putinin güclü alternativisi olsaydı, Amerika daha fəal iştirak edərdi. Həmçinin Amerika-Avropa siyasi istibışmentləri indi heç də yaxşı vaxtlarını yaşamırlar,

başları özlərinə qarışıb. Rusiya isə güclü liderin ətrafında monolit bir dövlət təəssüratını başlaşılayır".

Beynəlxalq əlaqələr üzrə ekspert Elşən Mustafayev deyir ki, heç kim, o cümlədən Qərb dairələri bu seçkidən azacıq da olsa fərqli nəticə gözləməyib: "Çünki ölkədə mövcud olan, uzun illər boyunca formalaşan siyasi mühit, əhalinin böyük əksəriyyətinin passivliyi, ən əsası, narazı elektoratın yarısını belə ətrafında toplaya biləcək milli liderlərin olmaması yaxın gələcək üçün Rusiyada seçki yolu ilə demokratik qaydada hakimiyyət dəyişikliyi mümkün deyildir. Qərb bunu yaxşı anlayır. Ona görə də Rusiyada seçkilər yolu ilə Putinin hakimiyyətdən getməsinə ümid etmirlər. Konkret səbəblərə görə Rusiyaya qarşı sanksiyalar tətbiq etməklə onu iqtisadi cəhətdən zəiflətmək, hakimiyyət haqqında dünyaya təhlükə yaradan rejim icmi yaratmaqla maksimum beynəlxalq aləmdən təcrid etmək

hazırda əsas hədəflərdir. Putinin növbəti 6 ildə bu təzyiqlərə necə dözəcəyi ölkəsinin və əhalinin iqtisadi durumunun vəziyyətindən asılı olacaq. Düşünürəm ki, ən ağır vəziyyətdə belə daxildən son dərəcə ciddi təzyiqlər olmayacağı təqdirdə Putinin müqavimət davam edəcək. Bu müqavimət Qərb və ABŞ-la təhdid və hücum dilində danışmağa qədər gedəcək. Eyni zamanda bütün vasitələrdən istifadə etməklə münasibətlərin normallaşması istiqamətində də işlərini davam etdirməyə çalışacaq. Amma problem ondadır ki, Rusiyaya qarşı duran və Qərb dövlətlərinin də bu istiqamətdə dəstə-

yini alan ABŞ-dır. Son günlər ABŞ-da Rusiyaya qarşı loyallıq mövqeyi olduğu bildirilən Reks Tillersonun dövlət kabinliyindən çıxarılması onun yerinə kəskin anti-Rusiya mövqeyində olan Mayk Pompeo'nun gəlməsi, MKİ-yə isə yenə də eynimövqeli Cina Xespelin təyin olunması qarşısında ciddi hadisələr, qarşılıqlı məqamların ola bilməsindən xəbər verir. Son 60-70 ildə, xüsusilə sovetlər dönəmində SSRİ-ABŞ münasibətləri düşmənçilik səviyyəsində olub. ABŞ-la hər hansı əlaqəsi olan, yaxud onların hansısa fikirləri ilə razılaşan siyasətçilər insanların müəyyən bir hissəsi tərəfindən düşmən kimi qəbul olunublar. Baxın Rusiya müxalifətinin önündə getmiş Nəmtsov, Kasiyanov, indi də Navalni və digərləri bu ittihamlarla üz-üzə qalıblar, Rusiya dövlətinin maraqlarını satanlar kimi cəmiyyətə təqdim olunublar. Əslində isə onların məqsədi güclü Rusiya qurmaq olub və hətta bəzilərinin imperiya ambisiyaları olub. Beləliklə, Rusiyada son illər şovinizist meyillərin daha da artması, məhz digər müxalifətçilərlə müqayisədə Putinə üstünlük verilməsinə gətirib çıxarıb. Hesab edirəm ki, hamının olmasa da, müəyyən qədər aktiv əhalinin əhəmiyyətli bir hissəsinin Putinə olan sevgisi məhz bu müqayisədən qaynaqlanır. Amma get-gedə fərqli düşünen, liberal düşüncə daşıyan insanların da sayı artmaqdadır. Belə görürəm ki, bütün bunları və bizim bilmədiyimiz digər reallıqları bildiyi üçün Qərb bu seçkilərə hər hansı mənada təsir etməyi belə düşünməmişdi".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Dalaşqan bizimkilər

Samir SARI

Hər dəfə bir futbolçu həmvətənimiz xarici klublardan birinə transfer olunanda əksər azarkeşlər kimi mənim də ağıma belə bir fantastik fikir gəlir: "Əcəba, bəlkə bu da bizim Messimiz olacaq?"

Ona görə "fantastik fikir" deyirəm ki, bəzi başqa cür azarkeşlər də var, müzakirə əsasında, mən milli Messiyə aid düşüncəmi paylaşanda onlar dərhal ortaya antitez qoyurlar: "Bizimkilərdən heç zad olmaz".

Hələ bu, ifadələrin ən göyçəyidir. "Bizimkilərdən ... (yazılması mümkün olmayan şey) da olmaz" deyənlər də olur.

Ən yaxşı halda, daha ədəbli adamlar deyirlər ki, bu, fantastik bir şey olar.

Açıqı, o vaxt Vaqif Cavadov Hollandiyanın "Tvente" klubuna keçəndə onun da Messi və ya Ronaldo kimi parlayacağını düşünmüşdüm. Olmadı. Vaqifi oynatmadılar. O da parlamaq, qayıdıb gəldi üstümüzə.

Rəşad Sadiqov "Kayserspor"da yaxşı başlamışdı, əla oynayırdı. Bir dəfə hətta futbol icmalının aparıcısı "Rəşad, Rəşad, azəri defans oyunçusu yaşıl sahada harikadır" deyə dil boğaza qoymurdu. Amma sonra necə oldusa, o da qayıdıb gəldi, Qattuzo ola bilmədi.

Qapıçımız Kamran Ağayev Portuqaliyanın "Boavişta" klubuna keçəndə üzrlü səbəblərə görə ondan Messi olacağını gözləyən yox idi, amma düşünürdük ki, Canluici Buffon kimi ad qoyacaq. Olmadı, intizamsızlıq etdi, mübahisələrə girişdi, dalaşdı, göndərdilər, gəldi.

Ramil Şeydayev Rusiya klubundan Türkiyə klubuna, "Trabzonspor"a adlayanda da sevinmişdik, deyirdik, heç olmasa, Ramil baltanı daşa vurmaz, Burak Yılmaz kimi oynayacaq, ad qoyar. Olmadı. Oynatmadılar. Aldıq, gətirdik ki, özümüz oynadaq. Özümüz də çox oynatmadıq. İndi "Trabzonspor" Ramilə satmaq istəyir.

Dünən xəbər yayılıb ki, Azərbaycan millisinin üzvü Renat Dadaşov çıxış etdiyi "Ayntraxt" klubundan qovulub. Səbəb Renatın intizamsızlığı olub. Dalaşmış. Ötən ay da başqa bir komanda yoldaşını vurub becəribmiş.

Demək, Renat bu gedişlə nəinki Messi, Ronaldo, heç Kimmiç də ola bilməyəcək. Qayıdıb gələcək 39-42-ci parallelərə, ortabab komandalarda birində işə düzələcək, komanda yoldaşlarıyla, rəqibləri ilə dalaşa-dalaşa, sarı, qırmızı kartlar ala-ala başını dolandıracaq.

Xarici klublarda barına bilməyib ölkəmizə qayıdanlar bir deyil, beş deyil. Hamısı da əsasən iki şeyə görə qovulurlar: intizamsızlıq və dalaşqanlıq. Əslində bu ikisi bir-birinin davamıdır. İntizamsız futbolçu mütləq kiminləsə dalaşacaq. Dalaşqan futbolçu da mütləq intizamsızlıq edəcək.

Biləcərdən o tərəfdəki ölkələrdə isə driblinglə yanaşı intizama da önəm verirlər. Lap istəyirsən, Messi ol, hər oyunda xet-trik, poker elə, intizamsızlıq elədinə, soyunub-geyinmə otağında, məşqdə hansısa yoldaşını şapaqladınsa, qolçuluğuna baxmazlar. Elə Messinin özü də yekəbaşlıq eləsə, qovurlar, çıxıb gedər Argentinasına.

2-3 il qabaq Zlatan İbrahimoviç məşqdə yeni transfer olunmuş bir qaradərili futbolçunun yumşaq yerinə durduğu yerdə tək vurmuşdu, adamı itdən alıb, itə verdilər.

Bizimkilərin ən böyük minusu cirtqoz, dalaşqan olmalarıdır. Biz beləyik, baxmaq, bu almandır, hollanddır, sözü-müzün qabağından söz deyən qulağının dibindən qoyaraq, gedər.

Əslində, Anadoludan çıxmış və Avropada futbol oynayan türklər də belədir, amma onların içində Avropada çoxdan yaşayanlar var deyər, oraların qayda-qanununu bilirlər, hər saat tutaşmırlar.

Yaxşı futbol oynamaqda ad çıxarmasaq da, dalaşqanlıqda artıq Avropada ad qoymaqda yox. Maşallahlar olsun. (Yeri gəlmişkən, o vaxt heç gəncəli Maşallah Əhmədov bu cür dalaşqan deyildi).

Bu dalaşqanlıqla bağlı yaddaşımın xatirə bölümündə bir hadisə var. Kəndçimiz Misir tələbə olanda Yasamalda qalır. Bir gün o, adətə üzrə otaq yoldaşları və məhəllə uşaqları ilə tində durub söhbət edərkən, fikir verir ki, 13-14 yaşlı bir yeniyetmə onun əl-qol hərəkətləri ilə danışmasına maraqla baxır. Birdən yeniyetmə ona yaxınlaşıb soruşur: "Əmi, sən gəncəlisən?" Misir gəncəli olmasa da, yeniyetmənin nəyə görə bu qənaətdə olduğunu bilmək üçün deyir: "Hə, gəncəliyəm, nədi ki?" Yeniyetmə proqnozunu düzgün çıxmasından məmnun qalaraq deyir: "Heç, gəncəllər dalaşqan olur".

Bu gedişlə avropalı yeniyetmələr də bizimkilərin hardan olduğunu bilən kimi eyni şeyi deyəcəklər.

Bu gün Azərbaycanca həm ilaxır çərşənbə - Torpaq çərşənbəsi, həm də Novruz bayramı qeyd edilir. 2008-ci ildən bu yana ilk dəfədir ki, axır çərşənbə ilə bayram üst-üstə düşür. Bu, bir müddət insanlarda çaşqınlığa səbəb olsa da, folklorşünaslar bunun mümkün ola biləcəyini və bayramla çərşənbənin üst-üstə düşməsinin çərşənbəni qabağa çəkməyə heç bir əsas vermədiyini bildirdilər. Məhz buna görə də bu gün elimizdə Novruz bayramı və torpaq çərşənbəsinin ənənələri qeyd edilir. Qeyd edək ki, sonuncu çərşənbədə Yer oyanır, torpaq nəfəs alır. İnanca görə, Torpaq çərşənbəsi yetişəndə torpaq artıq əkinə hazır olur və əkin sahələrinə toxum səpmək olar.

Qədim el adətlərinə və inanclara görə, axır çərşənbədə uşağa beşik düzəldər, tonqal yandırarlar, ailə üzvlərinin sayına görə şam yandırar, evdən od, kibrit, neft, ağartı, un, çörək verməzlər. Axır çərşənbə gecəsi tez yatmazlar, evdə qazan asarlar, vəfat etmiş yaxın adamları yada salarlar. Axır çərşənbə günü ertədən lampa yandırarlar.

Qeyd edək ki, elmi araşdırmalar Novruz bayramının tarixinin çox əski çağlarla - Zərdüştpəyğəmbərimizin yaşadığı dövrlə bağlıdır, onun yaşını ən azı 3700, ən çoxu 5000 ilə bərabər edirlər. Novruz bayramı qədim adətlər və oyunlarla çox zəngindir. Qədim adətlərə misal olaraq "Xıdır İlyas"ı (məhsuldarlıq, çiçəklənmə simvolu), "Kos-kosa" əyləncəli meydan oyununu və fal açmanı göstərmək olar. Od ilə bağlı

Yurdumuza bahar gəlir...

Bu gün həm Torpaq çərşənbəsi, həm də Novruz bayramı qeyd edilir...

da maraqlı adət-ənənələr var. Azərbaycan ocaqla bağlı zəngin ənənələrə malikdir və bu, təmizlənmə, yenilənmə əlamətidir. Bu gün tonqal üstündən hoppanmaq da adətlərdən biridir.

Odun üzərindən tullananlar bu sözləri deməlidirlər: "Ağırlığım odda yansın". Tonqalı heç vaxt su ilə söndürmək olmaz.

Adətə görə Novruz bayramında göyərtilən səməni yazın gəlməsinin, təbiətin canlanmasının, əkinçiliyin rəmzi-

dir. Azərbaycan kəndlisi səməni göyertməklə növbəti təsərrüfat ilinə bərəkət, bolluq arzulamış olur. Yuxarıda sadaladıqlarımızdan başqa Novruzda papaq atmaq (qarıya atılan papağı boş qaytar-mazlar), qulaq falına çıxmaq (əgər gizlin dinlənən evdən xoş söhbət eşidilsə, bu arzunun yerinə yetəcəyinə işarədir), yumurta döyüşdürmək (oyunun nəticəsində tərəflərdən biri digərinin tələblərini yerinə yetirir), qonaq getmək (Novruzda qohumların və

qonşuların evinə qonaq gə-dərler, onlara Novruz payı apararlar), şam yandırmaq (Novruzda ailənin sayı qədər şam yandırarlar), küsülülərin barışması (Novruzda heç kim küsülü qalmamalı, bütün küsülülər barışmalıdır), yallı getmək (Azərbaycan xalqının qədim dövrdən bəri ifa etdiyi rəqsdir və bunun mənası insanların birliyi, xoruz dö-yüşdürmək, Novruz oyunları oynamaq kimi ənənələr də yerinə yetirilir. Qeyd edək ki, bayram axşamı hamı təzə ge-

yoner, yüksək əhval-ruhiyyə-də olar və gözəl bir bayram süfrəsi bəzəyər. Adətə görə, süfrəyə 7 ədəd S hərfi ilə baş-layan qidalar qoyulmalıdır. Bunlara misal olaraq səməni, su, süd, sünbül, sumax, siyə-nək balığı, süzmə, sucuq və s. göstərmək olar. Bunun da mənası odur ki, keçmişdə in-sanlar dünyanın 7 təbəqədən ibarət olduğunu hesab edirdilər. Bundan əlavə, süfrəyə güzgü və şam qoyulur, güz-günün qarşısına isə bəzədil-miş yumurta qoyulur. Bunun da simvolik mənası var. Şam od, işıq rəmzi, güzgü isə ay-dınlıq, şəffafıq rəmzidir. Bay-ram axşamı süfrəyə paxlava, şəkərbura, qoğal və bir çox şirniyyatlar da qoyulur. Süfrə-ni bəzəyən qoğal günəşin və istiliyin simvolu kimi xaraktəri-zə edilir. Şəkərbura da kəna-rındakı və üzərindəki naxışla-ra görə günəş şüalarını xatır-ladır, paxlava isə mərkəzinə qoyulmuş fındıqla mifik məna-sını özündə əks etdirir. Şirniy-yatların süfrəyə qoyulması bütün ilin bərəkətli, ruzili və həmişə şirin keçməsinə mənə-ləndirir. Bununla yanaşı, qoz, fındıq, badam və bir çox çərəz növləri də süfrəni bəzəyir. Qadınlar, qızlar isə evlərinə

xonça tuturlar və müxtəlif konfetlərlə, şirniyyatla onu bəzəyirlər. Süfrəyə qoyulmuş səməni isə öz yaşıl görkəmi və belinə bağlanmış qırmızı lentlə daha çox diqqət cəlb edir. Həmin gün hamı de-yib-gülür və insanlar evlərin-də xoş sözlər danışır. Ənə-nələrə görə, bayram gecəsi hər kəs evində olmalıdır. Qə-dim adətlərə görə, Novruzda bayır qapılar bağlanmır.

Novruzdu qeyd edərkən, kəndlilər növbəti ilin quraq, ya-xud yağıntılı keçəcəyini, məh-suldar olub-olmayacağını mü-əyyən edirlər. Adətlərə görə, Novruzun ilk günü yaz, ikinci günü yay, üçüncü günü payız, dördüncü günü isə qış hesab edilir. Əgər ilk gün külək və ya-ğışsız olursa, deməli, il kənd təsərrüfatı üçün uğurlu keçə-cək. Əgər külək olarsa, demə-li, bütün il bu cür keçəcək. Son üç gündə də ilin qalan fəsiləri-nin necə keçəcəyi bu yolla mü-əyyən edilir.

Sonda qeyd edək ki, yur-dumuza yaz fəslı 20 mart saat 20:15:30-da daxil olacaq və həmin gün bayram axşamı ki-mi qeyd ediləcək.

Bayramınız mübarək!

**□ Günel MANAFLI,
"Yeni Müsavat"**

"Bir küçəni təmir edəndə alternativ yolu da qazmaq yolverilməzdir"

Ərşad Hüseynov: "Əsas problem odur ki, təmir işləri kifayət qədər uzun zaman ərzində görülür"

Anar Nəcəfli: "Şikayətlər olsa da, təmir işləri aparılmalıdır"

Hazırda Bakıda bir neçə əsas küçədə təmir işləri aparılır. Aparılan təmir işləri zamanı küçə və prospektlərin asfalt örtüyü yenilənir, bütün kommunal xətlər dəyişdirilir. Lakin sürücülər tərəfindən şikayətlər var ki, işlər eyni istiqamətli küçə və prospektlərdə aparıldığı üçün bu, avtomobillərin hərəkətinə maneə yaradır. Nəticədə isə xüsusilə də günün pik saatlarında yollarda tıxaclar yaranır. Məsələn, hazırda Babək prospekti yenidən qurulur. Bu yola alternativlərdən olan Qara Qarayev prospektində - "Xalqlar Dostluğu", "Əhmədli" metro stansiyalarının ətrafında da yol qazılıb asfaltlanır.

"Yeni Müsavat"a danışan Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin (AYDA) mətbuat xidmətinin rəhbəri Anar Nəcəfli bildirib ki, şikayətlər olsa da yollarda təmir işləri aparılmalıdır:

"Hazırda Bakıda Təbriz prospektində, Babək prospektində və metronun "Əhmədli" stansiyasının yaxınlığında olan Mehəmməd Hadi küçəsində təmir işləri aparılır. Mehəmməd Hadi küçəsi və Təbriz prospektində aparılan işlər təxminən bir ay ərzində tamamilə yekunlaşacaq. Babək prospektində isə aparılan işlər sentyabr ayına qədər davam edəcək. Sürücülər şikayət edirlər, ancaq təmir işləri aparılmalıdır axı. Eyni istiqamətdən danışınqsa, o zaman Bakıda ehlə bütün yollar bir-biri ilə kəşişir. Bu baxımdan yolların hamısına "eyni istiqamətli" ifadəsini şamil etmək olar. Bakıda yollar bir-biri ilə uzlaşdığı üçün təmir işləri aparılan za-

man digər küçədə müəyyən sıxlıq yaranır. Hazırda Bakı şəhərində sıxlığın yaranmasının da səbəbi təkəcə bununla bağlı deyil. Nəzərə almaq lazımdır ki, ölkədə müəyyən tədbirlər də həyata keçirilir. Tədbirlər zamanı isə yollarda müəyyən məhdudyyətlər qoyulur və hansısa yolda tıxac yaranır. Hazırda Babək prospektində bütün kommunikasiya xətləri yenilənir. Yolu təmir işlərinə qalsa asfalt örtüyünü bir neçə günə də döşəmək olar. Ancaq məsələ təkəcə asfalt örtüyündə deyil. Orada tam olaraq yenidənqurma işləri aparılır. Kanalizasiya, su xətlərinin hamısı yenilənməlidir. Əgər yenilənməsə, yenə də problemlər ortaya çıxacaq. Düşünülür ki, sentyabr ayına kimi bütün işlər yekunlaşsın. Babək prospekti yenidən qurulur və tamamilə yeni simada olacaq".

Babək prospektinin ümumilikdə uzunluğu 9 km, eni 30 metrdir. Prospekt 3 gedış, 3

gəliş olmaqla 6 hərəkət zolaqlıdır.

"Azersu" ASC-dən "Yeni Müsavat"a bildirilib ki, Babək prospekti boyunca 1000 və 800 mm polad borularla 7 km uzunluğunda əsas magistral, prospektin sağ və sol hissəsi ilə polietilen borularla 11 km uzunluğunda paylayıcı kəmərlər çəkilir. Bu kəmərlərdən etraf küçələrə çıxışlar veriləcək, bütün evlər və obyektlər yeni şəbəkəyə qoşulacaq.

Nəqliyyat üzrə ekspert Ərşad Hüseynov isə "Yeni

Müsavat"a bildirib ki, əslində təmir işləri aparılan zaman bəzi məsələlər nəzərə alınmalıdır:

"Məlumdur ki, aparılan təmir işlərini hər zaman alqışlamaq lazımdır. Deməli, yaxşı işlər görülür. Ancaq təmirin özünü də icrası ilə bağlı həm təhlükəsizlik, həm də hərəkətin fasiləsizliyi baxımından yanaşmalar olmalıdır. Təmir olunan küçədə əgər hərəkət məhdudlaşdırılırsa, maksimum dərəcədə çalışılmalıdır ki, həmin istiqamətdə o küçə-

nin yükünü götürən küçə və prospektlərdə rahat hərəkət olsun. Küçə bağlanıb, bu isə o deməkdir ki, yük ortada qalır. Yüku paylaşan zaman paralel, alternativ küçələrdən istifadə olunur. Ona görə də həmin küçələrdə təmir işinin aparılmasına qətiyyətlə yol vermək olmaz. Bəzən təmir aparılan deyirlər ki, eyni vaxtda qonşu küçələri də təmir etmək bizə rahatdır, çünki texnikamız ərazidədir. Belə hallara yol vermək olmaz. Alternativ küçələrdə də hərəkət sxemləri dəyiş-

dirilə, yol hərəkətinə müvəqqəti olaraq yenidən baxıla bilər. Gərək bu işləri görən özleri hər bir küçə barəsində araşdırma aparsınlar".

Ekspert bildirib ki, əsas problem odur ki, təmir işləri həddindən artıq uzun müddət davam edir: "Maraqlanmışam, deyirlər ki, kommunikasiya xətlərinin hamısında yenilənmə işləri aparıldığı üçün işlər bu qədər vaxt uzanır. Ancaq yenə də bu işi ehlə planlaşdırmaq olardı ki, təmir daha tez yekunlaşsın. Çünki artıq orada iş görən qurumların hamısının layihəsi hazırdır. Su xətti, kanalizasiya, rabitə, elektrik xətti çəkənlərin hər biri planlarını qurublar, smetalarnı da müəyyənleşdiriblər. Start verilən kimi hər kəs ardıcılıqla işləri görməlidir. Ancaq belə bir hal yaranıb ki, qurumun biri işi görür, digəri isə deyir ki, hazırda işçilərimiz başqa işlə məşğuldurlar. Burada işləri aparmağa zamanımız yoxdur. Belə olmalıdır. Babək prospektində inandırım ki, işləri 1 aya da icra etmək olar. Dünyada belə təcrübə var ki, 1 ay ərzində bu cür işləri tamamilə başa çatdırırlar. Hesab edirik ki, işləri təkmilləşdirmək lazımdır. Layihələrin razılaşdırılması, vəsaitlərin eyni vaxtda yönəldilməsi, işçi qüvvəsindən, texnikadan səmərəli istifadə öz həllini tapmalıdır".

**□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"**

Hər il olduğu kimi bu il də Novruz bayramı ərəfəsində Bakıdan rayonlara gedənlərin sayında artım müşahidə olunur. Bakıda oxuyan tələbələr, paytaxtda çalışan rayon sakinləri bayramı qeyd etmək üçün öz yaxınlarının yanına yollanırlar. Eyni zamanda Bakı sakinlərinin də bəziləri bu bayramı rayonda qeyd etməyə daha çox üstünlük verirlər. Nəticə olaraq söyləmək olar ki, bu günlərdə ən gərgin rejimdə çalışan sahələrdən biri də nəqliyyat sektoru olacaq.

Bakıdan rayona gedənlər şəxsi avtomobilləri xaricində ya qatardan, ya da marşrut avtobuslarından istifadə edirlər. Adətən hər il belə halların şahidi olurdu ki, müştərilərin çoxluğundan istifadə edən işbazlar gediş haqlarını qaldırıb, sərnişinlərdə narazılıq yaranırdı. Bəs bu il vəziyyət necədir?

Suala cavab tapmaq üçün "Yeni Müsavat"ın əməkdaşı olaraq öncə Bakı Dəmir Yolu Vağzalına yollandıq. Müşahidə etdik ki, burada vəziyyət adi günlərdən fərqlənmir. İnsanlar öncədən bi-

letlərini aldıqları üçün rahat şəkildə gəlib, qatara əyləşirlər. Rayona gedənlərin çox olması nəzərə alınaraq qatarlara tələbə uyğun əlavə vaqonlar da qoşulub. Bildirildi ki, bayram ərəfəsində sərnişin sıxlığının artması ilə əlaqədar, ölkə daxilində hərəkət edən sərnişin qatarlarına hər gün tələb olunan sayda əlavə vaqonların qoşulması təmin edilir. Söhbət etdiyimiz sərnişinlər də söylədilər ki, rayona getmələrində heç bir maneə, süni qiymət artımı ilə üzləşməyiblər. "Biletə öncədən al-

Əhəlinin rayonlara axını başlayıb - sərnişindəşımada vəziyyət...

Bilet almayan sərnişinlər sürücülərlə gediş haqqı mübahisəsi edir

mişiq, qiymətdə də heç bir artım yoxdur. Əvvəllər rayona necə getmişiksə, indi də elədir", deyər sərnişinlər söylədilər.

Daha sonra isə səli-küylü Bakı Beynəlxalq Avtovağzal Kompleksinə yollandıq.

Avtovağzalin hələ girişində olduğumuz zaman müxtəlif bölgələrə işləyən taksi sürücüləri yaxınlaşdı, bizi işlədikləri rayonlara aparmağa çalışdılar. Söylədilər ki, bayram olsa da qiymətlərdə bahalaşma yoxdur. Lakin ətrafdakı sərnişinlər dərhal replika atdılar ki, yalandır. Söylədilər ki, bütün rayonlara işləyən taksilər qiymətləri ən azı 2 manat qaldırıb.

Taksi sürücülərinin yanında çox vaxt itirməyib, avtovağzala, rayonlara işləyən avtobusların yanına yol aldıq. Kənardan müşahidə etdik ki, avtovağzalda kifayət qədər irili-xırdalı nəqliyyat vasitəsi var. Yeri gəlmişkən, onu da qeyd edək ki, martın 15-də Bakı Beynəlxalq Avtovağzalinin yaydığı məlumatda qeyd olunur ki, martın 27-dək avtovağzal gücləndirilmiş iş rejimində fəaliyyət göstərəcək. Bayram ərəfəsində yaranan biləcək sərnişin sıxlığının qarşısını almaq və kompleksin ahəngdar işləməsinə təmin etmək məqsədilə bir sıra tədbirlər həyata keçirilir.

Bildirilib ki, adi günlərdə 300-340 nəqliyyat vasitəsi ilə təxminən 7-8 min sərnişin yola salınırsa, bayram ərəfəsində 600-dən yuxarı reyslə 16 mindən çox sərnişin daşınması nəzərdə tutulub.

Yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, biz də nəqliyyat baxımdan hər hansı bir problemin şahidi olmadıq. Lakin buna baxmayaraq narazı sərnişinlərlə də rastlaşdıq. Bərdəyə getmək istəyən Fərhad

Kərimov söylədi ki, adi günlərdə 8 manata aparan avtobus qiyməti 10 manata qaldırıb.

"Mən özüm də sürücüyəm. Hazırda Moskvadan avtobus sürüb, Bakıya gəlmişəm. Ancaq heç bir yerdə görməmişəm ki, bayram günlərində qiymətləri bu cür bahalaşırsınlar. Başa düşürəm ki, təkrar bahadır, digər detalları qiyməti qalxıb. Ancaq bunun məsələyə aidiyyəti yoxdur. Qiymət nədirsə, o, stabil qalmalıdır", - deyər narazı sərnişin bildirdi. Öyrəndik ki, sərnişin bilet almayıb, "haqq-hesab"ı sürücü ilə həll etmək istəyib.

Onu da qeyd edək ki, Bərdəyə bilet cəmi 4 manat 88 qəpiyə satılır. Sərnişindən nə üçün bilet almadığını soruşduğumuzda isə cavabı maraqlı oldu: "Birincisi kassalar uzaqdadır. İkincisi də bilet alanda sürücülər giley edirlər ki, əziyyəti biz çəkirik, pulu avtovağzala verirsiniz. Ona görə də camaat pulunu artıqlaması ilə sürücüyə verib, başı-qulağı dinc evinə gedir".

Digər bölgələrə getmək istəyib, bilet almayan sərnişinlərin də oxşar hallarla üzləşdiklərinin şahidi olduq. Onlar da sürücülərlə gediş haqqı məsələsinə çəkişir, bayram günü nə üçün qiymət artımına yol verdiklərini söyləyirdilər. Onu da qeyd edək ki, avtovağzal tərəfindən məlumat yayılaraq sərnişinlərə öncədən tövsiyə olunmuşdu ki, biletləri bir neçə gün əvvəldən alsınlar. Biletləri avtovağzalin kassalarından və ya onlayn qaydada 10 gün öncədən əldə etmək mümkündür.

Avtobuslara yola salan dispetçerlərə də söhbət edib, qiymət artımına aydınlıq gətirmələri xahiş etdik. Bildirdilər ki, buna səbəb bayram günləri birtərəfli işlə-

mələkdir. Sabirabad, Saatlı bölgəsinə işləyən avtobusların konduktoru aşağıdakıları bildirdi: "Sabirabada adi günlərdə 4 manatdır, indi 5 manata aparılır. Səbəb də odur ki, rayondan bura gələn demək olar ki, yoxdur. Bakıdan isə rayona xeyli sayda adam gedir. Ona görə də məcbur qalıb, rayondan əlavə maşın çağırırıq. Maşın boş gəldiyi üçün məcbur qalıb qiymətlərdə artım etmişik. Ümumiyyətlə, bizim zonaya adi günlərdə də çox az sayda sərnişin gedir. İşləmək xeyli çətindir. Ancaq məsələn, Xaçmazda adi günlərdə də onlarla adam gedir. Onlar heç zaman boş avtobusla yola çıxmırlar. Avtobusları gəlir, dolub çıxır. Bayram günü də yaxşı işlədikləri üçün qiymətləri dəyişməz qalıb".

Onu da qeyd edək ki, Sabira-

bada biletin qiyməti kassada 2 manat 82 qəpikdir...

Sonda yol aldıq biletlərin satıldığı kassalar bölməsinə. Müşahidə etdik ki, əslində kassalar bölməsi heç də görünməyən yerdə və ya uzaqda deyil. Avtovağzalda hər yerdə xüsusi nişanlar vurulub, kassalara gedən yol göstərib. Kassalar bölməsinə daxil olduğumuzda müşahidə etdik ki, burada bilet almaq üçün müraciət edən sərnişinlərin sayı olduqca azdır. Avtovağzalin əməkdaşları söylədilər ki, bir neçə gün öncədən də biletlərin satılmasında heç bir problem olmayıb. İstəyən sərnişin yaxınlaşdı, gedəcəyi rayona bilet ala bilər. Bununla da yaranmış xaos aradan qalxar.

Əli RAİS
Fotolar müəllifindir

Bayram günlərində hansı banklar işləyəcək?

Valyuta mübadiləsi ilə bağlı problemlər yaşanmaması üçün 26 bankın 122 filialı gücləndirilmiş rejimdə çalışacaq

Martın 20-26-sı arasında ölkəmizdə Novruz bayramı qeyd ediləcək. Təbii ki, bayram günlərində ölkəyə çoxsaylı turistlər axın edəcək. Turistləri ən çox maraqlandıran valyuta ilə bağlı məsələlərdir. Məlum olduğu kimi, Azərbaycanda devalvasiyadan sonra başlayan valyuta böhranı zamanı "exchange"lərin fəaliyyətinə qadağa qoyulub. Nəticədə ölkə üzrə minlərlə valyutadəyişmə məntəqəsi bağlandı. Bununla da valyuta mübadiləsi banklarda həyata keçirilir. Bəs bayram günlərində hansı banklar fəaliyyət göstərəcək?

Banco.az saytının məlumatına görə, ölkə əhəlisinin və çoxsaylı turistlərin Novruz bayramı ilə əlaqədar qeyri-ış günləri ərzində bank xidmətlərindən rahat faydalanmasının təmin edilməsi məqsədilə 26 bankın 122 filial və şöbəsi gücləndirilmiş iş rejimində çalışacaq. Onların arasında Azərbaycan Beynəlxalq Bankı, Am-

rahbank, AtaBank, "Bank of Banku", "Azər-Türk Bank", Kapital Bank, Unibank və digərləri var.

Bayram günləri ərzində ölkəmizə əhəmiyyətli turist axınının olacağına nəzərə alaraq onların valyuta mübadiləsi əməliyyatlarını rahat həyata keçirə bilmələri üçün Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası paytaxtda və əsas tu-

rizm bölgələrində yerləşən bankların filial və şöbələrinə gücləndirilmiş iş rejimində çalışmağı tövsiyə edib. Bankların Sumqayıt, Xırdalan, Gəncə, Lənkəran, Şəki, Xaçmaz, Quba, Bərdə, Naxçıvan və digər şəhərlərdə yerləşən filial və şöbələri müştərilərə xidmət göstərəcək.

Palatadan banco.az-a verilən məlumata görə, Bakıda yerləşən 6 bankın 8 filial və şöbəsi 24/7 rejimində fəaliyyət göstərəcək.

Bundan əlavə, bayram günlərində Palatanın əməkdaşlarından ibarət xüsusi monitoring qrupu fəaliyyət göstərəcək. Yarana biləcək hər hansı bir problemə bağlı maliyyə xidmətləri istehlak-

çıları Palatada yaradılmış qaynar xəttə müraciət edə biləcək: "Artıq iki ildir ki, ardı-ardına Novruz bayramları günlərində valyuta məntəqələrinin bağlı olması ilə əlaqədar müəyyən problemlər yaşanır. Həm ölkəyə gələn turistlərin sayının artıq olması, onlara xidmət göstərən bank və bankların filiallarının az olması, həm bayram günlərində xarici ölkələrə gedən Azərbaycan vətəndaşlarının valyuta mübadiləsinə olan ehtiyacı çətinliklər yaradırdı. Mərkəzi Bank və Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası da bu problemlərdən nəticə çıxartdı".

Bunu iqtisadi ekspert Natiq Cəfəri "Yeni Müsavat" a açıqlama-

sında mövzunu şərh edərkən bildirdi. Ekspert onu da qeyd edib ki, bayram günlərində 20-dən çox bank və filialları gücləndirilmiş iş rejiminə keçməsinə, hətta bəzi bankların filiallarının 24 saat fəaliyyət göstərəcəyinə baxmayaraq, tam tələbat ödənilməyə də bilər: "Beləliklə, ola bilər ki, bayram günlərində ötən il və ondan əvvəlki ildə olduğu kimi, "qara bazar"ın müəyyən elementləri də yarasın. Bunu xüsusən də metronun "28 may" stansiyasının ətrafında mü-

şahidə edə bilirik. Bu da müvəqqəti xarakter daşıyacaq. Güman etmirəm ki, bayramdan sonra "qara bazar"ın elementləri qalıb, fəaliyyət göstərsin. Çünki artıq buna ehtiyac yoxdur. Məlum olduğu kimi, müxtəlif göstəriciyə baxmayaraq, tam tələbat ödənilməyə də bilər: "Beləliklə, ola bilər ki, bayram günlərində ötən il və ondan əvvəlki ildə olduğu kimi, "qara bazar"ın müəyyən elementləri də yarasın. Bunu xüsusən də metronun "28 may" stansiyasının ətrafında mü-

Xalidə GƏRAY
Musavat.com

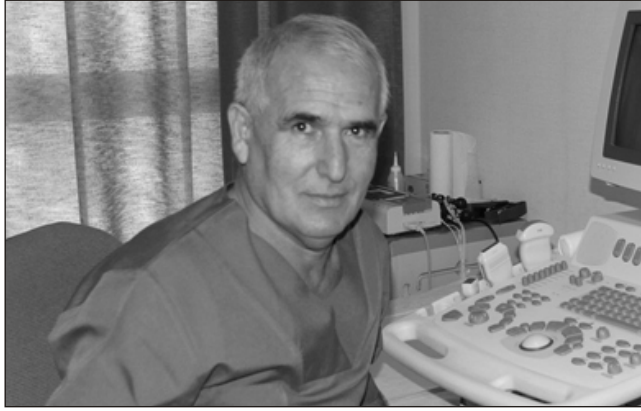
Son vaxtlar onkoloji və kardioloji xəstəliklərin sayının artdığı bildirilir. Əvvəllər bu xəstəliklər daha çox orta yaşlı və yaşlı kəsimdə müşahidə olunurdusa, indi bu diaqnozla həkimə müraciət edənlər arasında gəncələr, hətta yeni doğulan uşaqlara belə rast gəlinir. Mütəxəssislər bunun bir çox səbəblərdən baş verə biləcəyi qənaətinə gəlir.

Kimisi su, yediyimiz qidalar səbəbindən də qaynaqlana biləcəyini vurğulayır. Təbii ki, burada genetik faktorlar da böyük rol oynayır. Əfsus ki, ölkəmizdə hələ də qohum evliliklərinə rast gəlinir. Belə olduğu təqdirdə də yeni doğulan uşaqlarda qüsurlar ortaya çıxır.

Xatırladaq ki, ürək qüsurları dünyada ən çox ölüm və əlilliyə səbəb olan bir nömrəli xəstəlikdir. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının apardığı tədqiqatlara əsasən, Azərbaycan ürək xəstələrinin sayına görə MDB ölkələri arasında ilk yerlərdən birini tutur. Ötən ay ixtisaslaşmış həkim briqadası səyyar qaydada bütün regionlarda qalxanabənzər vəzi, onkogenkoloji, uşaq onkoloji, baş-boyun şişləri, ultrasəsə bağlı 70 mindən çox insanın müayinəsi aparılıb. Müayinə zamanı qorxunc statistika ortaya çıxıb.

Mələm olub ki, 70 min nəfər ağıciyər və süd vəzi xərçəngindən əziyyət çəkir. Səhiyyə Nazirliyinin baş mütəxəssisi, respublikanın baş onkoloqu Azad Kərimli atv.az-a aparılan profilaktik baxışların məqsədli xarak-

Ürək xəstəliklərinin artma səbəbləri nədir?

İdris Xəlilov: “35 yaşdan yuxarı kişilər ildə bir dəfə ürəklərin müayinə etdirməlidir”
Adil Qeybullayev: “Bunun qarşısını önləmək üçün kompleks tədbirlər görülməlidir”

ter daşdığı vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, bu müayinələr xərçəng və xərçəngyönümlü xəstəliklərin vaxtında aşkar olunaraq nəzarətə götürülməsi məqsədi daşıyır. Baş onkoloq bildirib ki, kişilər arasında ağıciyər, qadınlar arasında isə süd vəzisinin xərçənginə daha çox təsadüf olunur. Növbəti müayinələr isə may ayından etibarən başlayacaq.

Maraqlıdır, onkoloji və kardioloji xəstəliklərin artma səbəbi nədir? Bunun çoxalmasının qarşısını almaq üçün nə etmək lazımdır?

Kardioloq, professor İdris Xəlilov bunun bir çox səbəbi olduğunu bildirdi: “Birinci səbəb son dövrlərdə dünyada və bizdə stressin artmasıdır. İkinci səbəb isə odur ki, artıq insanlar bu mövzuda maariflənilib. İnsanlar özlərini indi daha çox yoxlayırlar, söhbət kardioloji xəstəliklərdən gedir. Digər səbəb isə təbii ki, həyat tərzilə bağlıdır. İnsanlarımız öz qidalanmasına düzgün baxmırlar. Xəstəlik və ölüm təbii haldır və heç kim bunun qarşısını ala bilməyəcək. Əgər insan varsa, bu olacaq. Bizim missiyamız vaxtsız ölümün və

vaxtsız qocalığın qarşısını almaq, müalicəsi mümkün olan xəstəlikləri müayinə etməkdir. Əgər pasiyentlər vaxtında müayinə, müalicə olunsalar hesab edərəm ki, ürək xəstəliklərindən indi azad olmaq çox asandır. 35 yaşdan yuxarı kişilər ildə bir dəfə ürəklərindən müayinə olunsalar yaxşı olar. Bu, adi haldır. 35 yaşa qədər kişilər döş qəfəsində narahatlıq hiss edərlərsə, dərhal həkimə müraciət etməlidirlər. Qadınlarda da bu yaş həddi təqribən eynidir. Uşaqlar isə 20-21 yaşa qədər müayinə olunmalıdır. Əgər uşaq doğu-

landa onun ürəyində küy varsa, onlar exo-kardeografiyadan keçməlidirlər. Çox təəssüf ki, bizdə insanlar daha çox oturmaq həyat tərzini keçirir, çox az adam idmanla məşğul olur. İnsan düzgün qidalanmalı və aktiv həyat tərzini keçirməlidir. Bu çox önəmlidir. İnsan yediyi qidaya önəm verməli, vaxtında yatıb durmalıdır”.

Tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullayev isə nəinki onkoloji, digər xəstəliklərin də sayının artdığını dedi: “Ən birinci səbəb odur ki, əhəlinin sayı artır. Buna görə də adam başı-

na düşən xəstəlik sayı da artır. İkincisi təbii ki, qidalanma, su, ərzaq, dərmanla bağlıdır. Bunların təhlükəsizliyi məsələləri ölkədə çox da ürəkəçən deyil. Bundan başqa ekoloji problemlər, ağır iqtisadi durum, əhəlinin əksəriyyətinin miqrasiya durumunda olması, ölkəyə gəlib getməsi bunların hamısı immuniteti zəiflədən, ayrı-ayrı xəstəliklərin inkişafına şərait yarada biləcək faktorlardandır. Əsas məsələlərdən biri də təbii ki, aşağı keyfiyyət parametrləri ilə xarakterizə olunan qida, zərərli su və keyfiyyətsiz dərmanların da rolu onkoloji və digər xəstəliklərin artmasında az deyil. Bunun qarşısını önləmək üçün kompleks tədbirlər görülməlidir. Ərzaq təhlükəsizliyi, dərman təhlükəsizliyi, konsepsiyalar olmalıdır. Azərbaycan ərazisinə nəzarətsiz olaraq ərzaq gətirilir, onların keyfiyyətinə işə nəzarət edilmir. Bub xeyli problemlə məsələdir. Bir sıra məhsullar var ki, onlar ölkə daxilində istehsal olunursa, niyə xaricdən gətirməliyik. Deməli, burada korporativ maraqlar var. Bu maraqlar milli maraqları üstələyir və ona görə də bu cür məsələlər ortaya çıxır”.

□ **Günəl MANAFLI,**
“Yeni Məsəvat”

Şagirdlər buraxılış imtahanı verdi: göstəricilər ürəkəçandırmı...

Ekspert: “9-cu sinifdən buraxılış imtahanı verən şagirdlərin nəticələri heç də qənaətbəxş deyil”

Dövlət İmtahan Mərkəzi (DİM) 18 mart 2017-ci il tarixində respublikanın 30 şəhər və rayonunda ümumtəhsil müəssisələrinin 9-cu sinif şagirdləri üçün buraxılış imtahanının birinci mərhələsini, 23 şəhər və rayonunda isə ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinin sonuncu sinifində təhsil alan şagirdləri üçün buraxılış imtahanı keçirib.

Hər iki imtahanda ümumilikdə 36613 şagirdin imtahan verəcəyi nəzərdə tutulub.

DİM-in yaydığı məlumatlara görə, imtahan materiallarının emalına martın 19-dan etibarən başlanılacaq.

İlk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinin buraxılış imtahanının nəticələri yaxın 2 gün ərzində elan ediləcək. Şagirdlər imtahan nəticələri haqqında məlumatı DİM-in internet saytından öyrəne biləcəklər.

Bildirilib ki, 9-cu sinif şagirdlərinin yazı işləri isə (imtahan cavabları) DİM və onun regional bölmələrində müvafiq təhlükəsizlik tələblərinə cavab verən ekspertiza (yoxlama) zallarında, qapalı şəraitdə, kompüter arxasında markerlər tərəfindən yoxlanılacaq. Yazı işlərinin yoxlanılması üçün proqram təminatı Dövlət İmtahan Mərkəzinin mütəxəssisləri tərəfindən hazırlanıb. Qeyd olunub ki, mövcud prosedura əsasən hər bir yazı işi əvvəlcə “scan” olunur və 2 marker tərəfindən qiymətləndirilir (markerlərin qiymətləri arasında fərq yarandıqda həmin yazı işi proqram tərəfindən 3-cü markerə göndərilir). Yoxlama zamanı markerin kompüterinin monitorunda yazı işinin müəllifi haqqında heç bir məlu-

mat (ad, soyad, ata adı, şagird kodu, ünvan və s.) verilmir. Monitorada yalnız yazı işi, yazı işini qiymətləndirmək üçün meyarlar və qiyməti daxil etmək üçün müvafiq sahə göstərilir. Proqram, həmçinin şagirdin yazı işini həmin şagirdin yaşadığı zondan olmayan markerlərin kompüterinə göndərir.

İmtahanda istifadə olunan açıq tipli tapşırıqların və inşanın (essenin) yoxlanılması uzun müddət tələb etdiyindən nəticələrin imtahanın ikinci mərhələsi keçirilənədək elan olunması nəzərdə tutulur.

“Yeni Məsəvat”a danışan təhsil eksperti Kamran Əsədov bildirib ki, imtahanlar yaxşı təşkil olunsada bəzi məsələlər var:

“Buraxılış imtahanları bu il martda başlayıb və artıq birinci mərhələ yekunlaşıb. İmtahan suallarını ötən ilin sualları ilə müqayisə etdikdə görürük ki, riyaziyyat fənni üzrə çətinləşmə var. İmtahandan çıxan şagirdlər, onların müəllim və valideynləri bildirirlər ki, 9-cu sinfin buraxılış imtahanında suallar 6-9-cu sinif mövzusunda düşsə də onların ağırlığı daha çox 10-11-ci sinif səviyyəsindədir. Bundan şikayətlənirlər. Daha çox suallar tədris zamanı istifa-

Kamran Əsədov

də olunan test banklarına uyğun deyil. Orada situasiya sualları həndəsə mövzusunda düşüb. O suallar ki, onlar 10-cu, 11-ci sinifdə tədris proqramına daxil olublar. Ümumilikdə 9-cu sinifdə iştirakın kütləliliyi, imtahanların təşkil çox yaxşı olub. Söhbət yalnız təşkilatı işdən gedir. Yeni şagirdlərin imtahanlara daha rahat gəlmələri, imtahan zallarında daha rahat olmaları yaxşı təşkil olunub. Sualların səviyyəsi isə qanunvericilikdə tələb olunan kimi şagirdlərin minimum biliklərinin yox, maksimum biliklərinin yoxlanılması müstəvisində həyata keçirilib. Məsələn, 2017-ci ildə eyni səviyyədə imtahan verənlərin 75 faizi qeyri-kafi qiymət almışdı. Yeni nəticələri çox zəif idi. Builki nəticələr də eynilə onun təkrarı və daha pis olacaq. Çünki buraxılış testlərində, Dövlət İmtahan Mərkəzinin özünün buraxdığı jurnalda təqdim olunan modellərdən daha fərqliləri istifadə

olunub. Hesab edərəm ki, ilk növbədə DİM-in kurikulum üçün buraxdığı testlərə uyğun modeller tərtib olunmalı idi. Çünki orta məktəblərdə şagirdlər məhz rəsmi qurumun özü tərəfindən müəyyən edilmiş test tapşırıqları istifadə ediblər. Eyni zamanda Təhsil Nazirliyi tərəfindən verilmiş proqramın tədrisi 9-cu sinifdə keçirilib. Ancaq buraxılış imtahanların modeli bütün bunlardan fərqli olaraq olduqca ağırdır. Açıqı, 9-cu sinifdən buraxılış imtahanı verən şagirdlərin nəticələri heç də qənaətbəxş deyil. Müqayisəni Azərbaycan dili ilə də apara bilərik. Bu zaman görürük ki, riyaziyyat fənni ilə müqayisədə Azərbaycan dili fənni üzrə suallar daha asandır. Şagirdlərin bu fənn üzrə cavab verməsi də bu baxımdan kütləvi haldır. Riyaziyyatdan isə suallar çətinləşir və cavabvermə faizi də olduqca aşağıdır”.

□ **ƏLİ RAİS,**

«Bakcell» abunəçiləri Novruz tətilində ölkə xaricində xərclədikləri məbləğin ƏDV hissəsini geri ala biləcəklər

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və aparıcı mobil internet provayderi «Bakcell» şirkəti Novruz bayramı tətilini başqa ölkələrdə keçirəcək abunəçilərinə “«Bakcell» TaxFree4U” xidmətindən yararlanmağı tövsiyə edir. Bununla onlar xərclədikləri məbləğin əlavə dəyər vergisini (ƏDV) rahat formada geri ala biləcəklər.

“TaxFree4U” xidməti ilə əməkdaşlıq çərçivəsində Avropa ölkələrinə səfər edən «Bakcell» müştəriləri həmin ölkələrdə alış-veriş zamanı xərclədikləri məbləğin ƏDV-sini geri almaq üçün xüsusi mobil əlavədən istifadə etməlidirlər. «Bakcell» TaxFree4U” mobil əlavəsi sayəsində həmin əlavə vasitəsilə qeydiyyatdan alınan xərclər üçün bəyannamə doldurmağa və yaxud bir neçə yerdə növbədə durmağa ehtiyac yoxdur. Həmçinin, abunəçilər sadəcə tərəfdaş mağazalar şəbəkəsində edilən alış-verişə görə deyil, ƏDV ödəyicisi olan bütün ticarət obyektlərində edilən alış-verişə görə ödənməmiş məbləğin də ƏDV hissəsini geri ala bilərlər.

«Bakcell» abunəçiləri mobil telefonlarına «Bakcell» TaxFree4U” mobil əlavəsini yüklədikdən sonra Almaniya, Fransa, İtaliya, İspaniya, Finlandiya və ya Böyük Britaniyada olarkən etdikləri xərcləri bu proqrama asanlıqla daxil edə və xərclədikləri ümumi məbləğin 19%-ə qədərini geri ala bilərlər.

Azərbaycan, ingilis və rus dillərində təqdim edilən mobil əlavədən bütün «Bakcell» abunəçiləri üçün nəzərdə tutulub.

«Bakcell» TaxFree4U” mobil əlavəsini AppStore və ya GooglePlay vasitəsi ilə yükləmək olar. Qeydiyyatdan keçmək üçün 5678 qısa nömrəsinə SMS yollamaq yetərlidir.

KİVDİF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Rusiyada prezident seçkisi başa çatdı. Möcüzə olmadı, çünki demokratik olmayan seçkidə Vladimir Putinin "qələbəsi" heç kimdə şübhə doğurmurdu. Bizi isə ən çox Putinin qarşısındakı 6 ildə Azərbaycan da daxil, "Yaxın xaric"lə bağlı aparacağı siyasət maraqlandırır.

Oleq Kuznetsov

Əslində Putinin hakimiyyətdə qalması o deməkdir ki, Kremlin ənənəvi Qarabağ siyasəti davam edəcək. Ola bilsin, konyunkturadan asılı olaraq, yaxud dünyada gedən proseslərin, xüsusilə də kəskinləşən ABŞ-Rusiya münasibətlərinin xarakterinə və dinamikasına uyğun olaraq, bu siyasətə bəzi korrektələr edilsin. Ancaq hansı tərəfin - Azərbaycanın, yoxsa Ermənistanın xeyrinə - bunu artıq zaman göstərəcək. Söhbət konkret olaraq təzə-köhnə prezident V.Putinin mövqeyindən gedir.

Rusiyalı tanınmış politoloq və tarixçi-alim Oleq Kuznetsov bu xüsusda hesab edir ki, Rusiyanın Cənubi Qafqaza münasibətdə xarici siyasətinin real məzmunu obyektiv olaraq heç kimə, hətta təzədən prezident seçilən Vladimir Putinin özünə də məlum deyil. "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu barədə o, ruddilli vesti.az-a müsahibəsində deyib.

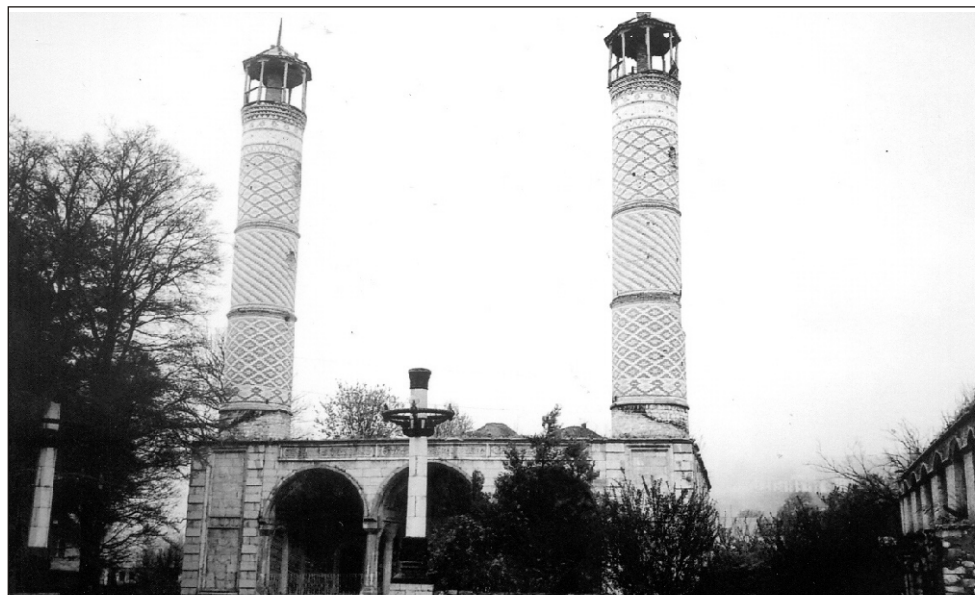
Qarabağ ətrafında durumu şərh edən analitikin fikrincə, Azərbaycan və Ermənistandakı seçkilərdən sonra tərəflər gənciyyətlə müharibəyə daha bir addım yaxın olacaq: "Siyasətçilər öz çıxışları, politoloqlar isə öz məqalələri ilə cəmiyyəti artıq müharibənin labüdlüyünə hazırlayıblar - hansı müharibə ki, cəmiyyət üçün indi elə də qorxunc görünür, əksinə, hətta arzu olunan və zəruri sayılır. Cənubi Qafqazda, xüsusən də Ermənistanda situasiya kaleydoskop sürəti ilə dəyişir. Rusiya xarici siyasəti baş verən bu dəyişikliklərə uyğunlaşmağa macal tapmır. Rusiya siyasətinin Qafqaz istiqamətini kurasiya edən, bir çoxunu şəxsən tanıdığım adamlar isə xüsusi təşəbbüskarlığı və yüksək intellektual qabiliyyətləri ilə fərqlənirlər. Ona görə də onlar Kremldən nə deyəcəklərsə, onu da edəcəklər".

Ekspert daha sonra deyib: "Rusiyanın siyasi rəhbərliyi Er-

Böyük güclərin Qarabağla bağlı "qamçı və kökə" siyasəti

ABŞ, yoxsa Rusiya məsələdə daha ədalətlidir? Sülh və müharibə şansları yeni dövəmdə; **rusiyalı analitik:** "Bölgəyə daimi sülhü yalnız müharibə gətirə bilər..."

işğal ortağı olan Ermənistanla, Qarabağ separatçılarna münasibətdə də göstərməlidir. İşğalçı Ermənistan, ya Rusiya - nə fərqi var ki?

Təəssüf ki, söhbət erməni separatçılarna gələndə biz bunun tam tərsini, ikili standart yanaşmasını, ikiüzlü siyasəti görürük. Qarabağdakı qondarma rejimin başçısı Bako Saakyanın ABŞ səfəri buna parlaq sübutdur. Hərçənd ATƏT-in Minsk Qrupunun sabiq amerikalı həmsədri, ABŞ-in ölkəmizdəki keçmiş səfəri Metyu Brayza ölkəsinin ikili standartını incə şəkildə "malalamağa" çalışır və iddia edir ki, separatçının Amerika səfəri Vaşinqton və Bakı arasında strateji tərəfdaşlığa təsir etməyəcək.

"Bu, Saakyanın ABŞ-a ilk səfəri deyil. Bundan əlavə, o, ABŞ hökuməti tərəfindən heç bir sponsorluqla təmin edilmir. Keçmişdə olduğu kimi, onun ABŞ hökumətində rəsmilərə heç bir görüşləri nəzərdə tutulmayıb, bəlkə ola bilsin ki, ABŞ-dan olan Minsk Qrupunun həmsədri istisna olmaqla - o da qeyri-rəsmi. Beləliklə, Saakyanın bu hərəkətlərini ABŞ hökuməti şəxsi səfər kimi qəbul edir və bu, Azərbaycanla ABŞ arasında strateji münasibətlərə heç bir təsir göstərməyəcək", - deyərək bildirib.

Ola bilər. Ancaq fakt faktlığında qalır ki, Birləşmiş Ştatlar ölkəyə sərbəst giriş və burada görüşlər keçirməklə bağlı isti münasibəti nədənsə yalnız erməni separatçılarna, quldurbaşı Saakyanı rəva bilir. Nə katalonlara, nə ruslara, nə abxazlara və osetinlərə belə lüks yerli-dibli tanınmır. Sonunculara "kökə" yox, "qamçı" göstərilir. Görəsən, niyə? Və bir də ABŞ Qarabağ məsələsinə yanaşmada, görəsən, Kremldən nə qədər ədalətlidir?

ABŞ Ermənistanla və separatçılara 70 milyon dollar ayıracaq

ABŞ Nümayəndələr Palatasının 37 üzvü Konqresin erməni məsələləri üzrə komissiyası qrupunun həmsədri Frenk Palonun 2019-cu maliyyə ilində Qarabağ və Ermənistan üçün 70 milyon dollar ayrılmasına dair çağırışına qoşulub.

Bu barədə Amerikanın Erməni Milli Komitəsi məlumat yayıb (Azvision.az). Qeyd olunub ki, Frenk Palon və onun tərəfdaşları Qarabağ və Ermənistanın "Sülh və inkişaf" yardım sənədinə dəstək veriblər. Komitə minadən təmizləmə və əlillərə yardım üçün 6 milyon dollar, sülhə dəstək üçün 4 milyon dollar, Ermənistanla isə 30 milyon dollar məbləğində yardım xahiş edib. Ermənistanla ayrılacaq yardımın 10 milyonunu hərbi yardım kimi, 20 milyon dolları Yaxın Şərqdən gələn qaçqınların qəbul edilməsi üçün nəzərdə tutulub. Komitə həmçinin Azərbaycana hərbi yardım göstərməməyi xahiş edib.

mənistanla hakimiyyətdə açıq-aşkar nasit ideologiyasının daşıyıcılarının olduğunun çox gözəl fərqi vardır. O üzəndən bütün federal orqanlara tapşırılıb ki, Rusiya-Ermənistan qarşılıqlı münasibətlərində bu məqamı nəzərə alsınlar. Erməni tərəfi bunu yaxşı bilir və Qərblə oyun hesabına Rusiyaya təzyiq edir ki, dövlət siyasəti səviyyəsinə qaldırılmış nasit ideologiyasından imtina eləməsin. Odu ki, indiki halda Rusiya-Ermənistan əlaqələri yüksək səviyyədə deyil. Və bu əlaqələr Rusiyadakı prezident seçkisindən sonra necə inkişaf edəcək, o, bircə Allahla məlumdur".

O.Kuznetsova görə, Rusiya Dağlıq Qarabağ məsələsinə öz daxili milli təhlükəsizlik prizmasından baxır: "Və mən hesab edirəm ki, regiona daimi sabitliyi yalnız yeni müharibə gətirə bilər - hansı müharibə zamanı ki, tərəflər öz aralarındakı bütün ərazi və ideoloji iddiaları birdəfəlik çözümlər. Çünki tərəflərin mövqeləri o dərəcədə antoqonist xarakterlidir ki, sülh yolu ilə bu antoqo-

nizmi aradan qaldırmaq artıq mümkün deyil. Təbii ki, bu müharibədə mənim rəğbətım Azərbaycan tərəfdə olacaq. Nədən ki, bu, demokratiya və çiçəklənmənin nasizm və nifrətə qarşı savaşı olacaq".

Rusiyalı analitikin yuxarıdakı fikirləri ilə razılaşmamaq çətindir. Yalnız bunu əlavə eləmək qalır ki, yaranmış vəziyyətdə görə Azərbaycan heç bir günah yiyəsi deyil. Ərazisinin 20%-i işğal altında olan Azərbaycan müharibə, ölüm-itim, qırğın tərəfdarı deyil. Olsaydı, on illərdir nəticəsiz sülh danışıqlarına qatılmaz, buna dözümlü göstərməzdi. Azərbaycanın tək istəyi BMT TŞ-nin Qarabağa dair qətnamələrinin qeyd-şərtsiz yerinə yetirilməsi, ərazi bütövlüyü və suverenliyimizin təmin edilməsidir ki, bu da beynəlxalq hüquqdan qaynaqlanır.

Yeni radikal, diametral zidd mövqə deyərək məhz öz qonşusuna qarşı əsassız ərazi iddiası ilə yaşayan işğalçı Ermənistanın

tandan danışılmalı, bütün təzyiqlər və təsirlər də ona yönəlməlidir. Azərbaycan isə əsla radikal mövqedə deyil, beynəlxalq hüququn dikte elədiyi normal mövqedədir.

Bu hüquq ona öz ərazi bütövlüyünü istənilən yolla, o cümlədən silah gücünə bərpa eləmək haqqı tanıyır. Ermənistanın isə beynəlxalq hüquqa görə yalnız bir "hüququ" var: nə qədər böyük savaş başlansa, işğal altındakı torpaqları qeyd-şərtsiz öz qanuni və halal sahibinə qaytarsın. İşğalçıya güzəştə getmək elə işğal, torpağı güzəştə getmək deməkdir və bu güzəşt digər münaqişəli bölgələr üçün, beynəlxalq düzən üçün çox pis presedent yarada bilər.

Məsələ də ondadır ki, Ukraynaya (Kırım, Donbas) görə aparıcı dövlətlər, Qərb, ABŞ necə ki, bu təhlükəni göz önünə alaraq işğalçı Rusiyaya qarşı sərt davranış sərgiləyir, separatçılara göz açmağa imkan vermir, onlara qarşı sanksiyalar tətbiq edir, eyni yanaşmanı digər işğalçı ölkələrə və Rusiyanın

MUSAVAT

Son səhifə

N 63 (6952) 20 mart 2018

Əvvəl yoldaşına zəng edirdi, indi göyərçinlə məktub yollayır

Türkiyənin Muğla şəhərində yaşayan Süleyman Okaymirza balıq tutmağa getdiyi yerlərdə telefonu işləmədiyi üçün qeyri-adi üsullara baş vurur. 36 yaşlı kişi həyat yoldaşına göyərçin vasitəsilə məktub yollayır. 12 yaşından bəri göyərçin saxlayan Süleymanın 30-a yaxın quşu var. Onları buğda və darı ilə bəsləyir. Poçtalyon göyərçinlərinin təxminən 20 il yaşadıklarını deyən Süleyman bu quşların yem verməsinə, yuvaya girmə formasına görə öz sahiblərini tanıdığını bildirir.

Onun hobbilərindən biri göyərçin saxlamaqdır. Digəri də balıq tutmaqdır. Balıqda olanda telefon siqnalı tutmadığı üçün ona görə narahat olan həyat yoldaşına göyərçinlə məktub göndərir. Həyat yoldaşı Hülya Okaymirza isə deyib ki, həyat yoldaşı evdə olmayanda evin damına göyərçinlər qonursa, bilir ki, ona məktub yollayıb: "Mən də açıb içini oxuyur, sonra da eyni göyərçinin ayağına cavab mesajı olan kağızı birləşdirib geri yollayıram".

Əgər uşağın boyu balacadırsa...

"Pediatrics" jurnalında yayımlanan yeni bir araşdırmaya görə, hamiləlikdən sonra depressiyada olan anaların uşaqları qısaboylu olur. 6 min ana üzərində aparılan araşdırmaya görə, doğum sonrası 9 aylıq müddətdə orta və ciddi səviyyədə depressiya keçirən anaların körpələri öz yaşdqları ilə müqayisədə 10 faiz daha qısadır. Bunun səbəbi kimi qeyd edilir ki, depressiyalı analar uşaqlarına bağlana bilmir. Bundan başqa, onlar həmin müddətdə uşaqlarına yaxşı baxa bilmirlər. Amma yenə də bu, elmi baxımdan tam təsdiqini tapmayıb. İngilis alimlər bunun üzərində yenidən işləməyi düşünürlər.

Əl-ələ tutmaq ağrını azaldır

Amerikada həyata keçirilən bir araşdırma cütlüklərin əl-ələ tutaraq bir-birilərinin fiziki ağrılarını azalda bildiyini ortaya qoyub. Araşdırmaya görə, sevdiyimiz insanın əlini tutmaq, dərinə yandıran isti bir metal parçasının verəcəyi ağrını azalda biləcək qədər təsirlidir. Bu durumun empatidən qaynaqlandığını düşünen elm adamları ər-arvadın bir-birilərinə duyduqları empatini toxunaraq qarşı tərəfə hiss etdirə bildiklərini və beyin dalğalarının eyni dalğada "rəqs etməyə başladığını" deyir. Toxunma ilə keçən empati duyğu acı hiss edən insanın stressini dayandırır və beyində ağrını azaldan kimyəvi reaksiyalara səbəb olur.

Alimlər müəyyənləşdirib ki, anlaşma hissi ağrını azaldan kimyəvi maddələr ifraz edir. Əl-ələ tutan cütlüklərin ürək döyüntülərinin və nəfəs almalarının bir müddət sonra sinxronizasiya olunduğu üzə çıxıb.

Birlikdə olan insanların psixoloji və fiziki olaraq bir-birilərinə anladığı durumlara gündəlik həyatda da tez-tez rast gəlmək mümkündür. Birgə gəzəndə sinxronizasiya olunmuş addım atmaq, ya da qarşımızdakı insanın duruş şəklini təqil etmək nümunələrdən, sadəcə, bir neçəsidir.

Həkim Goldstein deyib: "Ağrı cütlüklər arasındakı sinxronu pozur, amma toxunmaq bunu geri getirir".

Bunun xroniki ağrılarda təsiri olub-olmadığı isə bilinmir.

Qızlar artıq üzünə yox, baldırına makiyaj çəkir

Sosial şəbəkədə yeni dəb peyda olub. Thigh makeup adını daşıyan fləş mob çərçivəsində qızlar baldırına makiyaj edirlər. Bu barədə "Mashable" xəbər verir. Saytın yazdığına görə, sözügedən məşğuliyyəti kosmetika israfı kimi qiymətləndirmək olar. Çünki qızlar öz bədənlinə göz, kirpik, qaş, eləcə də üzün başqa hissələrini çəkir, sonradan onları makiyaj edirlər. Bundan öncə isə daha fərqli bir dəb var idi. Sosial şəbəkə istifadəçiləri əllərinə makiyaj çəkirdilər. #handmakeup haştaqı ilə İnstagramda bu sayaq fotoları paylaşan qızların sözügedən istiqamətdə 7 minə yaxın fotosu olub. Noyabr ayında məlum oldu ki, sosial şəbəkə istifadəçiləri One Finger Challenge adı altında şəkil paylaşdılar. Bu selfilərin sahibləri çıpaq olmalı və intim bölgələrini bir barmaqları ilə qapamalı idilər.

QOÇ - Öz bürcünüzün Göy qübbəsinə hakim kəsilməsi potensial enerjinizi artıracaq. Bu səbəbdən də qarşınıza qoyduğunuz planları reallaşdırma yolları haqqında düşünməlisiniz. Bayramı sidq-ürəklə qeyd edin.

BUĞA - Hər üç gün ümumi məziyyətlərinə görə bürcünüz üçün əlamətdar zəngin olacaq. Ələlxüsus da qarşılıqlı münasibətlərdə vəziyyət xeyrinizə dəyişə bilər. Səfərə çıxmağa dəyər.

ƏKİZLƏR - Martin 22-si istisna olunmaqla, bu ərəfədə uğurlarınız kifayət qədər artacaq. Uzaqda yaşayan doğmalarınızdan isə xüsusi sayqı görəcəksiniz. Maliyyə məsələləri də qismən qaydasına düşəcək.

XƏRÇƏNG - Şəxsi münasibətlərdəki soyuqluğu aradan qaldırın. Unutmayın ki, Novruzun müqəddəsliyi umu-küsüləri silib aparmağındadır. Bundan yararlanın. Bu günlərdə təzə xəbər eşidəcəksiniz.

ŞİR - Hər üç günü səmərəli şəkildə keçirmək üçün ətrafınızdakı adamlarla səmimi davranın. Maraqlı səfərlər də yolunuzu gözleyir. Ötən günlərdə baş qaldıran maddi sıxıntılarınız azalacaq.

QIZ - Yaxşı olar ki, bu ərəfədə dini ayinlərə əməl edəsiniz. Müqəddəs ziyarətgahlara getmək də səmərəlidir. İnsanlara xeyirxahlıq göstərin. Bu arada dilinizdən yalnız xoş sözlər çıxmaldır.

TƏRƏZİ - Bu günlərin bərəkəti sizə daha çox sizə çatmalıdır. Çünki öz bürcünüz start götürəcək, bu isə hamıdan daha enerjili, daha şanslı olacağınıza dəlalət edəcək. Ayın 22-də sürprizlərlə dolu görüşləriniz gözlənilir.

ƏQRƏB - Səbrsizlik etməyə lüzum yoxdur. Əksinə, əzmkarlığınızı artırmaqla çox şeyə nail ola bilərsiniz. Bayram günlərində özünü xoş şeylər arzulayın. Ailə-sevgi münasibətlərinə həssas yanaşın.

OXATAN - Göy qübbəsinin qənaətlərinə inansa, ixtiyarınızda olan bu müddətdə yeni dostlar qazanacaq, maraqlı hadisələrin şahidi olacaqsınız. Amma versiz mübahisələrə yol verməməli, uzaq yola çıxmamalısınız.

OĞLAQ - Hər üç gündə olduqca səmərəli sövdələşmələriniz olacaq. İstənilən danışıqda təşəbbüskarlığı ələ ala bilərsiniz, gələcək perspektivlərinizə yaxınlaşacaqsınız.

SÜTÖKƏN - Ulduzların düzümü çoxsaylı səfər və qonaqlıqlarda iştirakınızın labüdlüyündən xəbər verir. Sevdiyiniz adamların ətrafında olmaqla daxili sıxıntılarınızı aradan qaldıra bilərsiniz.

BALIQLAR - Planetlərin yerdəyişməsinə təsadüf edən bu arada şəxsi büdcənizdə bəzi problemlər ola bilər. Mövcud situasiyalardan təkbaşına qurtula bilməyə, etibarlı insanlara müraciət edin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Kassa xırda pul götürmədi, əvəzində hədiyyə verdi

Amerikada da belə hadisələr baş vermiş. Coanna Bas adlı qadın marketdə alış-veriş etdikdən sonra 115 dollarlıq hesabı ödəmək üçün kassaya yaxınlaşdı. Bütün pulu xırda olduğu üçün kassir ondan pul almaqdan imtina edib. "Get, kağız pulla gələrsən" cavabından sonra Coanna market rəhbərliyinə şikayət edib. Bu mədəniyyətsizliyi kompensasiya etməkdən ötrü qadına dəyəri 17 dollar olan hədiyyə çeki verilib. Amma etirazçı qadın geri qayıdanda bütün mallarının kassadan rəflərə geri qaytarıldığını görüb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100